Poniedziałek, 15 listopada 1937 – Nr. 263
(Pismo wychodzi w dniu datowania).

Dzień Pomorza

8 stron
cena 10 gr

ORAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ GRUDZIĄDZKI ILUSTROWANY — DZIEŃ BYDGOSKI ILUSTROWANY — GAZETA GDAŃSKA
DZIEŃ KOCIEWSKI — GŁOS NIESZAWSKI (DZIEŃ CIECHOCIŃSKI) — GAZETA MORSKA ILUSTROWANA
DZIEŃ TCZEWSKI ILUSTROWANY — DZIEŃ CHEŁMINSKI — GAZETA MOGILEŃSKA — — — — —

REDAKCJA: Toruń, ul. Bydgoska 56, telefony 29-90, 29-01, 29-02, 29-60 (nocny). — ADMINISTRACJA: Toruń, ulica Bydgoska 56, telef. 29-79 (kierownik administracji). — FILIA ADMINISTRACJI: Toruń, ulica Szeroka 42 I. piętro, telefon 29-80 — P. K. O. 206.874.

Głowa Państwa na ogólno-krajowym sejmie kupiectwa polskiego

Wspaniały kongres kupców chrześcijańskich z całej Polski

„Silne mieszczaństwo polskie – to ostoja ładu i porządku"

W a r s z a w a. Przy udziale z górą 3 tysiące delegatów rozpoczął w sobotę w Warszawie obrady Ogólnopolski Kongres Kupiectwa Chrześcijańskiego. Jak wielkie znaczenie przywiązują do sprawy kupiectwa polskiego najwyższe czynniki państwowe, świadczy fakt, że na otwarcie kongresu przybył PAN PREZYDENT RZPLITEJ i członkowie rządu wicepremier Kwiatkowski i min. handlu i przemysłu Roman. Ponieważ wielka sala Filharmonii nie mogła pomieścić więcej jak 1.800 osób, zarezerwowano dodatkowo pobliskie sale kin „Trianon" i „Rialto". Umieszczone tam megafony udostępniły wysłuchanie przemówień tym wszystkim delegatom, którzy nie mogli już dostać się na główną salę obrad w Filharmonii.

Obrady poprzedziło uroczyste nabożeństwo na intencję kongresu w Katedrze św. Jana.

Po mszy św. złożono wieniec na grobie Nieznanego Żołnierza.

OGROMNE TŁUMY...

O godz. 10,45 gmach Filharmonii był dosłownie oblężony przez ogromne tłumy przedstawicieli kupiectwa. Przed godz. 11 przybyli przedstawiciele rządu z wicepremierem E. **Kwiatkowskim** i ministrem A. **Romanem** na czele.

Gdy przybył **Pan Prezydent Rzeczypospolitej** prof. Ignacy Mościcki, Kongres otworzył prezes Henryk Brun.

Podziękował on Panu Prezydentowi za wzięcie udziału w otwarciu Kongresu i powitał członków rządu i gości.

SILNE MIESZCZAŃSTWO POLSKIE — OSTOJĄ ŁADU.

„Zdrowy handel — mówił m. in. prezes Brun — to ostoja mieszczaństwa. A **silne materialnie i politycznie mieszczaństwo — to najwłaściwsza, najpewniejsza gwarancja ładu i równowagi wewnętrznej, tak podczas pokoju, jak i w czasie wojny!"**

„Nad **polskim** handlem naszym musi przestać ciążyć zbiorowa sugestia, utrzymująca w społeczeństwie bezkrytyczny pogląd, **że jesteśmy narodem bez kwalifikacji kupieckich** (taki pogląd rozsiewają niektórzy Żydzi — przypisek redakcji), narodem, dziedzicznie uprzedzonym do „łokcia i funta" — zakończył swe interesujące przemówienie prezes Brun, ogłaszając Kongres Kupiectwa za otwarty.

PRZEMÓWIENIE MIN. ROMANA.

W dalszym ciągu obrad kongresu kupiectwa zabrał głos p. minister przemysłu i handlu Roman:

„Handel odgrywa tak kolosalną i wszechstronną rolę w życiu społeczeństw — mówił p. minister — że jego zaniedbanie jak to sami z własnych doświadczeń historycznych wiemy, staje się źródłem zastoju i zacofania. I na odwrót, tam gdzie kwitnie i rozwija się handel, — tam staje się on źródłem bogactwa, postępu, a tym samym i potęgi narodów.

Kupiectwo nasze musi jak najrychlej przystąpić do przekształcenia swego dotychczasowego, jakże często jeszcze prymitywnego aparatu handlowego na bardziej nowoczesne formy wymiany, aby mogło spełnić ten podstawowy — zdaniem moim — warunek ożywienia gospodarczego kraju, jakim jest wzmożenie obrotu wewnętrznego".

O SZKOLENIE MŁODEGO POLSKIEGO KUPCA.

P. minister zapowiedział przychylne potraktowanie postulatów kupiectwa w zakresie udzielania kupiectwu dogodnych kredytów długo i krótkoterminowych oraz inwestycyjnych, a także w dziedzinie podatków i opłat, ciążących na handlu.

Następnie p. minister oświadczył:

„Na czoło najważniejszych również zadań kupiectwo polskie musi postawić problem wychowania zawodowego kupca, tak aby stał się on uosobieniem nie tylko niezbędnych umiejętności kupieckich, inicjatywy, energii i rzutkości, ale także i rzetelności, a więc tych walorów, które zadecydują o jego prawdziwym cenzusie zawodowym".

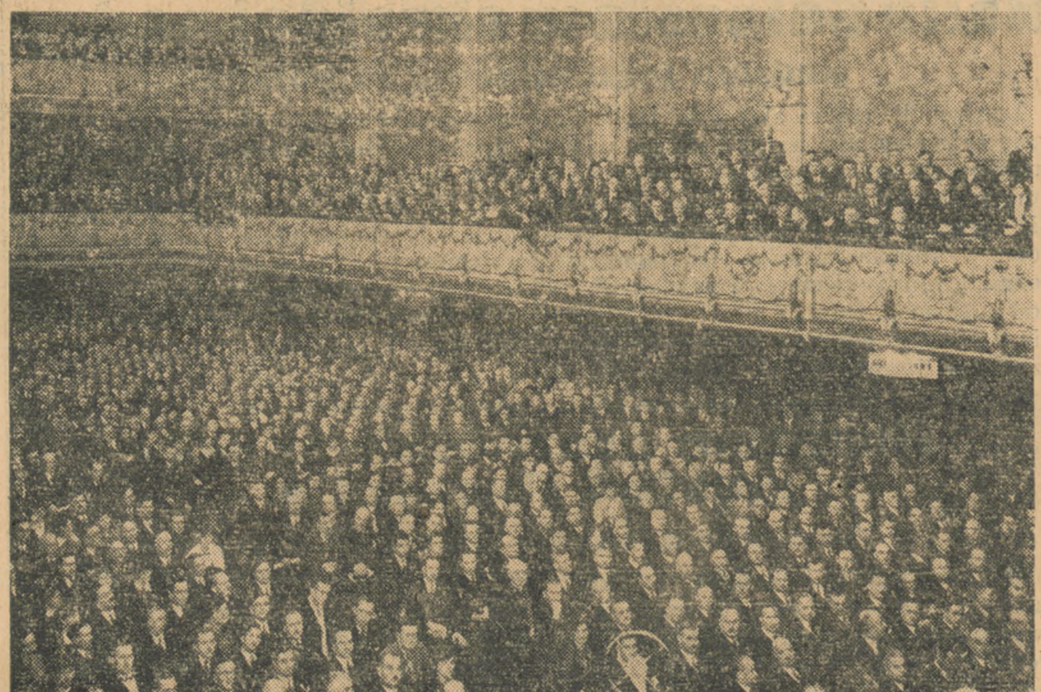
„Nie wątpię — kończył p. minister — że zgłoszone przez kongres słuszne i osiągalne dezyderaty zostaną jak najprzychylniej rozpatrzone łącznie z przedstawicielami kupiectwa i samorządu gospodarczego, aby jak najrychlej doczekały się owocnej w skutkach realizacji".

W imieniu samorządu miejskiego prezydent m. Warszawy Stefan Starzyński podkreślił **znaczenie handlu dla rozwoju i świetności miast.**

UCZESTNICY KONGRESU NA ZAMKU

O godz. 17-tej Pan Prezydent Rzplitej podjął uczestników kongresu kupieckiego herbatką na Zamku.

Zaznaczyć należy, że kupiectwo pomorskie było b. licznie reprezentowane na kongresie warszawskim.

Zdjęcie przedstawia rzut oka na wielotysięczne rzesze uczestników Kongresu Kupiectwa Chrześcijańskiego w sali Filharmonii w Warszawie.

Rezolucja w sprawie unarodowienia handlu

Warszawa, (tel. wł.). W niedzielę o godz. 19-tej nastąpiło zamknięcie obrad Ogólnopolskiego Kongresu Kupiectwa Chrześcijańskiego.

Przy udziale kilku tysięcy delegatów, rozpoczęły się wczorajsze obrady odczytaniem rezolucji, uchwalonych na komisjach. Rezolucje te m. in. stwierdzają:

Przeludniona wieś musi znaleźć naturalne ujście w miastach oraz w handlu, tak miejskim, jak wiejskim. Niespotykany w świecie odsetek Żydów w miastach polskich, przy jednostronności ich zajęć, hamuje dopływ nowych sił polskich do zawodów miejskich, obniżając poziom kulturalny miasta i nadając im piętno obcości. Żydzi, posiadając w kraju większość kapitałów płynnych, nieruchomości miejskich, handlu i przemysłu, tworzą w Polsce równocześnie największe ghetto na świecie, będąc źródłem fermentów społecznych. Przeważający udział Żydów w handlu tak zagranicznym, jak i wewnętrznym Polski, nie tylko nie przyczynił się do jego usprawnienia, lecz przeciwnie stał się źródłem prymitywizacji aparatu wymiany. Zważywszy powyższe, ogólnopolski kongres kupiectwa chrześcijańskiego stwierdza, iż unarodowienie handlu jest nieodzowną koniecznością gospodarczą, społeczną oraz historyczną, warunkującą równocześnie usprawnienie procesu wymiany w Polsce, a także koniecznością narodową ze względu na obronę państwa. Unarodowienie handlu wymaga przede wszystkim wytężonej działalności samego kupiectwa polskiego, życzliwego nastawienia całego społeczeństwa, wreszcie konsekwentnej i realnej pomocy ze strony państwa.

Pozostałe części rezolucji podamy jutro.

Broń pancerna składa hołd pamięci Wielkiego Marszałka

KRAKÓW. W ciągu dnia wczorajszego przybyły do Krakowa z całej Rzplitej na wojskowym sprzęcie motorowym delegacje jednostek broni pancernej, aby dziś wziąć udział w złożeniu hołdu cieniom Wielkiego Marszałka w krypcie wawelskiej. Wszystkie delegacje pomimo odbycia odległej drogi, w tym niektóre po kilkaset kilometrów wśród ciężkich warunków atmosferycznych, przybyły do Krakowa w wspaniałej formie.

Z przesilenia rządowego w Rumunii

Bukareszt. Król przyjął na audiencji premiera Tatarescu, któremu powierzył misję tworzenia nowego rządu.

Przyszłość nasza – w powszechnym zatrudnieniu

Chłop, robotnik, inteligent – każdy musi mieć warsztat pracy

Przemówienie radiowe ministra opieki społ. Kościałkowskiego

Minister opieki społecznej p. Kościałkowski wygłosił w związku z inauguracją pomocy zimowej przemówienie radiowe zatytułowane: „Przyszłość nasza — w powszechnym zatrudnieniu". Ze względu na zasadnicze tezy polityki socjalnej, zawarte w przemówieniu drukujemy poniżej w streszczeniu najważniejsze wyjątki mowy min. Kościałkowskiego:

„Ożywieni najlepszym nawet duchem i wolą, nie wzmożemy dostatecznie sił obronnych Polski, jeżeli nie pogłębimy jeszcze jednej wielkiej prawdy: „przyszłość nasza — w powszechnym zatrudnieniu". **Chłop, robotnik, inteligent — każdy musi się znaleźć przy swoim warsztacie pracy, by w szybkim tempie dorównać wysiłkom innych narodów i państw.**

Mogę zapewnić, że rząd ze swej strony robi wszystko, by przez powiększanie istniejących i tworzenie nowych warsztatów pracy stale zwiększać zatrudnienie. Uruchomiony jest fundusz inwestycyjny, na jaki nas w ramach budżetu państwowego stać, tworzy się **WIELKI CENTRALNY OKRĘG PRZEMYSŁOWY.** Wszystko to jednakże jest nie wystarczające. Mimo wszelkich wysiłków jeszcze pozostanie kilkuset żywicieli rodzin bez pracy. Nie trzeba dowodzić, że **musimy tym bezrobotnym pomóc".**

„Rozwiązanie tego zagadnienia rozumiem w sposób następujący: Każdy obywatel, który z jakiegokolwiek tytułu ma możność zatrudnienia siły najemnej w jakiejkolwiek ilości godzin, niech to uczyni **w okresie zimowym.** Wszystkie warsztaty, które na skutek ożywienia gospodarczego mogłyby mieć pracę ponad normalny dzień roboczy, niechaj nie przeciążają posiadanych sił roboczych, a angażują je z pośród **bezrobotnych**, naturalnie, gdzie na to pozwalają względy kwalifikacyjne i inne. Musimy dążyć do tego, by wszelkie roboty w gmachach zamkniętych oraz instalacyjne.

(Ciąg dalszy na stronie 2-giej)

(Ciąg dalszy ze strony 1).

kanalizacyjne, a więc te, które nie są zależne od warunków atmosferycznych, nie były odkładane do wiosny, a wykonane zostały podczas zimy. Ze swej strony ogólnopolski komitet pomocy zimowej bezrobotnym uczyni wszystko, by w roku bieżącym

Minister Opieki Społecznej p. Kościałkowski

uwielokrotnić równowartość odpracowanych świadczeń. Będziemy się starali za zebrane na rzecz bezrobotnych fundusze

przede wszystkim ich zatrudnić

a już tym, dla których z przyczyn materialnych praca się nie znajdzie — pomóc dożywianiem, opałem i odzieżą.

Słuszną jest i sprawiedliwą **tylko powszechna ofiarność.** Nie może jedna warstwa ponosić całego ciężaru bolączki społecznej, jaką jest wzmagające się zimą bezrobocie. Płynie stąd prosty wniosek: ci obywatele, którzy z jakichkolwiek względów wcale lub częściowo tylko wykonali zobowiązania lub nie wyczerpali możliwości materialnych w roku ubiegłym, powinni się w roku bieżącym **poczuwać do obowiązku pokrycia tych niedociągnięć.** Niech nikt nie usprawiedliwia niewykonanego obowiązku argumentem, że pomoc zimowa — to tylko paliatyw (półśrodek). Tak jest — paliatyw. Ale dotąd, dokąd Polska nie może całkowicie jeszcze zlikwidować bezrobocia, jest to **paliatyw konieczny,** który pozwoli bezrobotnym dorosłym przetrwać zimę **z zachowaniem sił fizycznych na okres wiosenny,** a dzieciom **— nie przerywać nauki w szkołach.**

W takt rytmiki naszej armii i jej rezerwy — młodzieży polskiej, niechaj społeczeństwo całe, bez różnicy poglądów, stworzy ludzkie **WARUNKI EGZYSTENCJI DLA NASZEJ ARMII PRACY,** która mózgami i rękami swymi tworzy dobro ogólne, umacniając naszą niezawisłość gospodarczą.

W 21-szą rocznicę zgonu Sienkiewicza

Najlepszy sposób uczczenia pamięci wielkiego pisarza

Jego książki wędrować będą od chaty do chaty na Kresach Wschodnich

Dziś, dn. 15 bm. przypada **21 rocznica zgonu wielkiego pisarza Henryka Sienkiewicza.** Pragnąc uczcić tę uroczystość, Polska Macierz Szkolna w Warszawie, której Sienkiewicz był pierwszym prezesem, stworzyła **100 biblioteczek wędrownych dzieł pisarza.** Wczoraj w lokalu Polskiej Macierzy Szkolnej w Warszawie odbyła się uroczystość poświęcenia biblioteczek. W wielkiej sali, w której ustawiono 100 skrzynek z książkami zebrała się licznie publiczność. Uroczystość zagaił prezes Macierzy Władysław Sołtan, który omówił działalność Polskiej Macierzy Szkolnej w dziedzinie szerzenia czytelnictwa i propagowania dobrej książki polskiej, zwłaszcza na rubieżach wschodnich Rzeczypospolitej.

Inowacją wprowadzoną przez Macierz są **biblioteczki - liliputki** liczące około 20 tomów każda, mieszczące się w małych skrzynkach obnoszone są **po wsiach od chaty do chaty,** przy czym kierownik biblioteczki żywym słowem **namawia do czytania książek;** dlatego, ponieważ często bowiem wieśniacy lub robotnicy, bądź nie mają czasu na chodzenie po książki, bądź krępują się chodzić do biblioteki w bluzie roboczej. Kierownik biblioteczki - liliputki przeważnie mieszkaniec danej wsi, który ukończył szkołę, wchodząc do mieszkania wita się **słowem Bożym,** a następnie **czyta najciekawszy ustęp książki.** Wzbudziwszy zainteresowanie czytaną książką, **zostawia ją na tydzień.** Po tygodniu przychodzi po odbiór jej i w ten sam sposób zostawia drugą książkę. W ten sposób Polska Macierz Szkolna szerzy zamiłowanie do książki i przyzwyczaja do jej czytania.

Aktu poświęcenia 100 takich biblioteczek im. Sienkiewicza dokonał ks. biskup Szlagowski, który wygłosił następnie gorące przemówienie, podkreślając doniosłą rolę oświatową i kulturalną, jaką spełnia dobra książka polska, gdzie uświadomienie obywatelskie i narodowe jest słabsze i gdzie działają **obce wpływy, częstokroć wrogie Polsce i Kościołowi.**

Na kanwie dnia

Na zdjęciu naszym podobizna zmarłego literata młodego pokolenia Zbigniewa Uniłowskiego. Uniłowski, mimo młodego wieku, zdobył sobie stanowisko w literaturze i poczytność, przy czym najważniejszym jego dziełem jest pierwszy tom Trylogii p. t. „20-ta lat życia".

P. Prezydent R.P. przyjął delegację PPS

Audiencja na Zamku trwała dwie godziny

Domysły prasy na temat znaczenia tego faktu

WARSZAWA. W ub. sobotę o godz. 12-tej w południe Pan Prezydent Rzplitej przyjął na zbiorowej audiencji 12-tu przedstawicieli Polskiej Partii Socjalistycznej oraz organizacyj z partią tą związanych. B. poseł Arciszewski odczytał Panu Prezydentowi memoriał, przedstawiający stanowisko PPS. w sprawach polityki zagranicznej, wewnętrznej oraz społeczno-gospodarczej.

Audiencja trwała dwie godziny

Memoriał zawiera znane już postulaty, jak żądanie zmiany obecnie obowiązującej ordynacji wyborczej i przeprowadzenie nowych wyborów na podstawie zmienionej ordynacji.

Prasa warszawska snuje różne domysły na temat znaczenia powyższej audiencji. Naprzykład „Goniec Warszawski" pisze:

„ZNACZENIE KROKU P. P. S."

„Sam fakt zwrócenia się stronnictwa, które zajmowało dotąd wobec systemu stanowisko opozycyjne a w r. 1935 uprawiało bojkot wyborów, jak i przyjęcie delegacji partii na audiencji przez Głowę Państwa **stanowi wydarzenie polityczne dużego znaczenia.** Nigdy bowiem dotąd p. Prezydent nie przyjmował oficjalnie przedstawicieli takiego czy innego stronnictwa i to w formie zbiorowej."

Inne pismo zaś snuje takie uwagi:

„W akcie tym (t. zn. w zwróceniu się P. P. S. do Pana Prezydenta Rzplitej) należy widzieć przede wszystkim stanięcie P. P. S. **na gruncie konstytucji kwietniowej,** która skupiła w osobie Prezydenta R. P. jednolitą i niepodzielną władzę państwową."

Wojska japońskie prą naprzód

SZANGHAJ. Władze japońskiej marynarki wojennej ogłosiły komunikat, donoszący, że w sobotę po południu silne oddziały marynarki japońskiej wylądowały w Paino 60 klm. na północ od Szanghaju naprzeciwko pozycji wojsk chińskich. Rozpoczęła się natychmiast walka. Oddziały japońskie zajęły miejscowość Czin-Tang-Czen, znajdującą się w odległości 25 klm. na północ od Taczang, a następnie odrzuciły kolumny wojsk chińskich, które wycofały się w nieładzie. Japończycy posuwają się szybko naprzód.

Kurator ZNP. Musioł ustąpił

Nowym kuratorem naczelnik wydziału min. oświaty

Warszawa. Minister oświaty, prof. dr. Wojciech Świętosławski przyjął p. Pawła Musioła, który złożył ministrowi podanie **o spowodowanie odwołania go ze stanowiska kuratora Związku Nauczycielstwa Polskiego.**

Z polecenia min. Świętosławskiego, który na życzenie szefa Rządu przejął dalsze prowadzenie sprawy Związku Nauczycielstwa Polskiego, ministerstwo oświaty zwróciło się do władz administracji ogólnej o wyznaczenie na kuratora Związku Nauczycielstwa Polskiego p. **Seweryna Maciszewskiego,** naczelnika wydziału prezydialnego ministerstwa, co zostało załatwione pozytywnie.

Zgodnie z zapowiedzią min. Świętosławskiego, w przyszłym tygodniu będzie powołana do współpracy z kuratorem ZNP **sześcioosobowa rada złożona z 3 nauczycieli i 3 urzędników administracji.**

Biedny ekscesarz Abisynii!

Haile Selassie w skrajnej nędzy

Rodzina jego mieszka w garażu

Londyn. B. cesarz abisyński Haile Selasie żyje niemal w nędzy i nie ma nawet środków na zakup opału dla swego skromnego domku w Bath. Usiłuje on obecnie sprzedać swój ostatni samochód, oraz dom, w którym mieszka. Wysłannik redakcji „Sunday Referee", stwierdził, że pod dachem b. cesarza zamieszkuje obecnie 22 osoby, należące do jego rodziny i członków dawnej świty. Garaż został ostatnio przerobiony na mieszkanie siostrzeńców Haile Selassie. „Żyjemy z resztek kapitału, jaki nam pozostał; poza tym nie mamy żadnych innych dochodów. Gdy opuszczałem Abisynię, spodziewałem się, że tam nie długo powrócę. Dlatego też zabrałem ze sobą tylko to, co było niezbędne na zaspokojenie mych chwilowych potrzeb".

Niemcom grozi brak mleka, masła i tłuszczów

Straszna zaraza bydła w Rzeszy

Berlin. Rozpowszechnianie się zarazy racic i pyska przybrała w Niemczech niezwykle poważne rozmiary. Od kilku dni sfery kierownicze stanu żywicielskiego przy współudziale uczonych zastanawiawiają się nad środkami zapobiegawczymi. Zaraza ta idąc z zachodu, przekroczyła już Ren i dała się we znaki w Niemczech północno - zachodnich. Wydano szereg zarządzeń, mających chronić bydło, aż do zakazu tłumnych zgromadzeń i procesyj we wsiach objętych tą epidemią.

Dalsze rozpowszechnianie się zarazy grozi możliwością braku mleka, masła i tłuszczów.

Prezes Fund. Szkolnictwa Polsk. Zagranicą u p. Wojewody Pom.

Dnia 10 bm. złożył w Toruniu wizytę p. Wojewodzie Pomorskiemu Władysławowi Raczkiewiczowi prezes Funduszu Szkolnictwa Polskiego Zagranicą p. dr. Bronisław Hełczyński, prezes Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Wizyta ministra estońskiego

Warszawa. Przybył do Polski minister gospodarki republiki estońskiej, p. Karol Selter w towarzystwie małżonki.

Goście z Węgier w Grudziądzu

W ub. sobotę przybył do Grudziądza red. Ferdynand Leon Miklosi, b. legionista 3 pułku Legionów, prezes Związku Legionistów Polskich **na Węgrzech,** wiceprezes Towarzystwa im. Mickiewicza w Budapeszcie. Wraz z red. Miklosim przybył red. dr. Franciszek Horwath, współpracownik węgierskich pism „Esti Ujsag" i „Fueggentleseg". Goście węgierscy przybyli pociągiem z Warszawy. Na dworcu oczekiwali na nich członkowie zarządu Zw. Legionistów Polskich z prezesem p. nacz. Klausalem na czele. Po krótkim powitaniu udano się wspólnie do „Królewskiego Dworu", gdzie zarząd Związku Legionistów podejmował miłych gości kolacją. Wśród miłego nastroju spędzono kilka godzin gwarząc o dawnych latach wspólnej walki w Legionach, o stosunkach polsko-węgierskich itd.

W niedzielę podejmował gości węgierskich p. mjr. Wais, który w Legionach był komendantem zorganizowanej przez siebie kompanii węgierskiej.

Red. Miklosi wydaje „Kurier Polsko-Węgierski" w Budapeszcie i znany jest jako wypróbowany przyjaciel Polski.

Rewelacje o stosunkach w Hiszpanii czerwonej

Czołgi i działa wykradziono z koszar rządowych

Podejrzenia o „zdradę" — jak w Rosji Sowieckiej

Paryż (PAT). W Lionie na t. zw. „giełdzie pracy" (spełniającej rolę urzędu pośrednictwa pracy) odbyło się wielkie zgromadzenie zwołane przez **organizacje skrajnie lewicowe,** na którym wygłosił dłuższe przemówienie o sytuacji w Hiszpanii jeden z czołowych przewódców **francuskiej partii komunistycznej** Andre Marty, dopiero co przybyły z Hiszpanii, gdzie był jednym z organizatorów **„brygad międzynarodowych",** spieszących na pomoc czerwonej Hiszpanii. Marty w swym przemówieniu otwarcie mówił o toczących się walkach **pomiędzy anarchistami i komunistami** w Hiszpanii czerwonej i oskarżał b. premiera Largo Caballero, jeśli nie o zdradę, to conajmniej o **„tolerowanie zdrady".** W przemówieniu swym Marty przytoczył, że pod rządami Largo Caballero, w momencie natarcia wojsk gen. Franco na Bilbao i Santander, **4 czołgi i kilka baterii artylerii zostało wykradzionych z koszar rządowych przez organizatorów rozruchów anarchistycznych.** Marty oświadczył, że zbieżność natarcia gen. Franco i kradzieży tych czołgów jest znamienna. Gen. Ascencio, który był mężem zaufania Caballero, **został aresztowany za zdradę.** Podobnie jak gen. Cabrera, który wydał Malagę Włochom. Będą oni sądzeni przez trybunał ludowy wraz z przewódcami trockistowskiej partii jedności robotniczej którym — wedle Marty — udowodniono, że byli kontrrewolucjonistami, pracującymi na rzecz gen. Franco.

I to się nazywa młodzież „narodowa"!

Awantury młodzieży endeckiej we Lwowie w dniu „Święta Niepodległości"

Zarządzenie rektora z powodu bojkotu defilady

Lwów. W piątek przed południem pojawiło się w westibulu Uniwersytetu lwowskiego rozporządzenie rektora, usuwające od urzędowania zarządy stowarzyszeń: 1) Czytelni Akademickiej, 2) Bratniej Pomocy Stud. U. J. K., 3) Koła Studentek U. J. K. i wyznaczające zarządy tymczasowe z pośród członków tej organizacji.

Jak informują ze strony miarodajnej, zarządy tych stowarzyszeń zostały rozwiązane za demonstracyjne zbojkotowanie obchodu Święta Państwowego w dn. 11 listopada, oraz za agitację bojkotową, przeprowadzoną przez nich wśród młodzieży akademickiej.

Lwów. Po południu w dniu Święta Państwowego na placu Akademickim we Lwowie, grupa młodzieży endeckiej zaatakowała gromadę młodych chłopców polskich z pod Lwowa, uczestników defilady, którzy zwiedzali miasto.

Komunikat Akademickiej Młodzieży Ludowej zajście przedstawia tak:

„W dniu 11 bm. młodzież endecka przywitała długimi gwizdami i wyciem maszerujące pod sztandarem armii ulicami Lwowa masy chłopskiej młodzieży Wiciowej, wraz z akademicką młodzieżą ludową, manifestujące w dniu święta Niepodległości na rzecz obrony granic Rzplitej.

Tego samego dnia po południu bojówki „wszechpolskie" z Domu Akademickiego przy ul. Łozińskiego dokonały napadu na grupę kilkudziesięciu chłopów i młodzieży wiejskiej, znajdujące się na placu Akademickim i pobiły ją dotkliwie zaś prezesowi powiatowego lwowskiego Stronnictwa Ludowego, Janowi Ryczuchowi ze Sokolnik, poraniono do krwi głowę grubym prętem żelaznym, przy czym słyszano okrzyki: „Co te chamy tu robią we Lwowie"! (?)

Olbrzymia organizacja antykomunistyczna powstała w Brazylii

Rząd brazylijski w obronie przed agitacją komunistyczną nie ogranicza się tylko do zwalczania jej środkami administracyjnymi, wzmocnionymi przez zamach stanu, ale także **i akcją całego przeciwkomunistycznie nastrojonego społeczeństwa.** Powstała z inicjatywy ministra sprawiedliwości i spraw wewnętrznych Soares'a **olbrzymia organizacja „Obrona społeczna Brazylii"** rozwinęła ostatnio silną, dobrze zorganizowaną akcję, która ogarnia wszystkie stany republiki.

Po ukonstytuowaniu się władz, odbyto uroczyste otwarcie prac „Obrony społecznej", w obecności prezydenta republiki, całego gabinetu, przedstawicieli wojska, duchowieństwa, władz cywilnych i reprezentantów wszystkich sfer społeczeństwa, związków zawodowych, izb ustawodawczych i t. d.

Plan utworzenia państwa Chin Północnych pod protektoratem Japonii

Dziennik japoński „Hoszi Szimbun" donosi z Pekinu, iż władze japońskie mają ogłosić nowy ustrój administracyjny dla Chin Północnych na następujących zasadach: 1) wyłączenie Chin Północnych z pod władzy Nankinu, 2) bezwzględny zakaz organizacji komunistycznych, 3) współpraca gospodarcza z Mandżurią i Japonią, 4) wspólna organizacja obrony przez Chiny Północne, Mandżurię i Japonię. Głównym hasłem nowego rządu Chin Północnych ma być „Chiny Północne dla Chińczyków Północnych".

Dyrektor departamentu zagranicznego japońskiego ministerstwa przemysłu wyjechał do Tientsinu dla zbadania możliwości rozwoju handlu japońskiego w Chinach Północnych oraz założenia w Tientsinie biura organizacji handlu.

O płytkich demokratach

głębokiego socjalisty zdanie

Henryk de Man, wielokrotnie cytowany na łamach warszawskiego organu Polskiej Partii Socjalistycznej w Warszawie „Robotnika", minister pracy w rządzie belgijskim, czołowy teoretyk t. zw. socjalizmu psychologicznego, w wydanej ostatnio w polskim przekładzie książce: „O psychologii socjalizmu" najsłuszniej w świecie pisze:

„Wielu demokratów propagowało systemy, których wyniki w praktyce aż nazbyt często okazywały się przeciwne ich dobrym intencjom.

Chciano suwerenności parlamentarnej, a uzyskano suwerenność partyj, chciano potęgi opinii publicznej, a dano ją właścicielom dzienników, chciano autorytetu władzy wykonawczej, a uzyskano autorytet organów wykonawczych, chciano rozszerzyć uprawnienia ministrów, odpowiedzialnych i usuwalnych, a naprawdę ministrowie przeciążeni zakresem swego działania, zostali wydani w ręce urzędników, w praktyce nieodpowiedzialnych i nieusuwalnych. Taki to rozwój zdarzeń, wywołali, a conajmniej bezwiednie popierali, romantycy, którzy zatracili zmysł rzeczywistości pod wpływem fikcyj teoretycznych. Utożsamianie państwa i woli ludowej jest najskuteczniejszym sposobem ograniczania wpływu woli ludowej w państwie".

Słowa powyższe należałoby wyryć na marmurowej tablicy, a tablicę tę wmurować w lokalu redakcji „Robotnika", naprzeciw biurka towarzysza Niedziałkowskiego.

Wpływy PPS w Str. Ludowym

W Przemyślu odbyło się w dniu 9 b. m. wielkie zgromadzenie, zwołane przez Polską Partię Socjalistyczną. Przemawiali sekr. górników z Krosna — Karol Pilch, członek Centralnego Komitetu Wykonawczego P. P. S., Jan Stańczyk i prezes pow. zarządu **Stronnictwa Ludowego** w Przemyślu — Michał Głowacz, zwolniony onegdaj z więzienia za akcję strajkową. Na zgromadzeniu była duża delegacja chłopów — członków Stronnictwa Ludowego.

O zakaz osiedlania się Żydów na Śląsku

Na ostatnim posiedzeniu Prezydium Śląskiego Okręgu Obozu Zjednoczenia Narodowego wraz z przewodniczącymi prezydiów obwodowych wpłynął wniosek, domagający się ustawowego zakazu dalszego osiedlania się Żydów na terenie Śląska.

Paryskie Centrum Studiów o Polsce

Paryż. W Bibliotece Polskiej w Paryżu odbyło się uroczyste otwarcie roku Centrum Studiów o Polsce, istniejącym przy Bibliotece. Uroczystości przewodniczył prezes Akademii Nauk Moralnych i Politycznych Dupuais. (PAT).

Konferencja prasowa w sprawie pomocy zimowej

W sobotę, dnia 13 bm. odbyła się w Warszawie w Ministerstwie Opieki Społecznej konferencja prasowa, poświęcona zagadnieniom akcji pomocy zimowej bezrobotnym. Podczas konferencji przemówił do przedstawicieli prasy min. Kościałkowski, dziękując za propagowanie na łamach prasy idei ofiarności na rzecz braci bezrobotnych, po czym w długim wywodzie wyjaśnił zasady tegorocznej akcji, znane już społeczeństwu z poprzednich enuncjacyj. Na zakończenie minister apelował do prasy o dalsze, wydatne popieranie pomocy zimowej.

Ile będziemy płacić na Pomoc Zimową?

Normy tegorocznych świadczeń na bezrobotnych

Świadczenia od lokali w miastach i osiedlach o charakterze miejskim mają wynosić: od dwóch izb po 50 gr. mies., od 3 — po 1 zł., od 4 — po 2,50, od 5 — 5 zł., od 6 i więcej po 7 zł. Wszystko w ciągu 5 miesięcy.

Komitety wojewódzkie będą mogły obniżyć powyższe normy zasdnicze dla poszczególnych miejscowości w granicach od 50 proc., komitety lokalne zaś upoważnione do stosowania indywidualnych zniżek również do połowy ustalonych norm dla danej miejscowości. Od świadczeń lokalowych zwolnieni zostaną opłacający świadczenia z tytułu świadectwa przemysłowego i osiągniętego obrotu względnie dochodu. Zwolnione też będą od świadczeń lokalowych lokale służbowe, zawodowe, handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze.

Świadczenia od handlu obliczane będą w zależności od kategorii wykupionego świadectwa przemysłowego. — A więc kategoria I opłacać ma 1000—2 tys. zł i niezależnie od miejscowości, kategoria II w Warszawie i Łodzi będzie płacić 150—250 zł, II-b 50 zł, III — 40 zł, IV — 8 zł. W innych miejscowościach poza tymi dwoma miastami: kategoria II opłaca 100—150 zł, II-b — 35 zł, III — 25 zł, IV — 5 zł.

Świadczenia od przemysłu i rzemiosła zależne będą od obrotu za rok 1936 i wyznaczone zostały w wysokości 1—3 pro mille. Rzemieślnicy opłacają świadczenia od jednego do 1.5 pro mille od obrotu za r. ub.

Świadczenia od dochodu opłacają osoby, pozostające w stosunku służbowym lub najmu pracy i opłacają składki przez 5 miesięcy za pośrednictwem swych pracodawców. Skala świadczeń miesięcznie od dochodu netto jest następująca: do 160 zł — 20 gr, od 160 do 300 zł — 1/4 proc., od 301—600 pół proc., od 601—800 zł — 1 proc., od 1001—1200 zł — 1.5 proc., od 1201—2500 zł — 2 proc., od 2501 — zł wzwyż — 4 proc. Ta sama skala stosuje się do emerytów, którzy mogą opłacać świadczenia za pośrednictwem właściwej Izby skarbowej, względnie zakładu, banku, instytucji publicznej, lub przedsiębiorstwa wypłacającego im emerytury.

Osoby, opłacające osobisty podatek dochodowy z jakiegokolwiek tytułu, z wyjątkiem wymienionych powyżej, względnie od dochodu z przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych ponoszą świadczenia według następującej skali: od 160 zł do 300 zł — pół proc. miesięcznego dochodu netto, od 301—400 zł — 3/4 proc., od 401—600 zł — 1 proc., od 601—100 zł — 2%, od 1001—2000 zł — 2.5%, od 2001—3000 zł — 4%, od 3001—500 zł — 5%, ponad 5 tys. zł — 6%. Świadczenia te płatne są jednorazowo, lub w ciągu 5 miesięcy na podstawie złożonej deklaracji.

Co do świadczeń w naturze, jak węgiel, cukier, zboże i kartofle, to ustalono je w wysokości zeszłorocznej.

Święto Niepodległości w stolicy

Wieczorny pochód tłumów do Belwederu w przeddzień święta Niepodległości.

Kawaleria defiluje przed Naczelnym Wodzem Marsz. Śmigłym-Rydzem.

SPORT I WYCHOWANIE FIZYCZNE
dodatek tygodniowy

Ostatni mecz ligowy

AKS przegrywa wysoko z Wisłą 5:2

Cracovia definitywnie mistrzem piłkarskim Polski

Ostatnim akordem tegorocznego sezonu ligowego był mecz piłkarski między Wisłą i AKS z Chorzowa rozegrany w niedzielę w Krakowie. Zawody zakończyły się niespodziewanie wysoką porażką Ślązaków w stosunku 2:5 (0:1). Z powodu ostatniej porażki chorzowian z Pogonią lwowską i utraty szans na mistrzostwo Ligi spotkanie powyższe straciło dla Ślązaków walory końcowego finiszu i nie było również dla publiczności tak atrakcyjne, gromadząc zaledwie 3.500 widzów. Zwycięstwo Wisły było w pełni zasłużone i przyniosło jej w efekcie awans z 7 na 5 miejsce w tabeli. Sam przebieg zawodów dostarczył widowni wiele emocyj gdyż gra była prowadzona w żywym tempie i w warunkach, w jakich dotychczas nie obserwowaliśmy w Krakowie zawodów ligowych. Gra rozpoczęła się bowiem na ośnieżonym boisku, częściowo uprzątniętym ze śniegu, lecz niebawem powstała tak silna śnieżyca, że miejscami trudno było się orientować w sytuacjach i nawet dojrzeć piłkę z mozołem prowadzoną przez piłkarzy. W takich warunkach celowe były jedynie długie podania skrzydłami dla szybkiego zdobywania terenu i dzięki zastosowaniu przez Wisłę tego systemu w drugiej połowie gry rozstrzygnęła ona zawody na swą korzyść.

Już początkowe minuty przyniosły kilka stuprocentowych okazyj pod bramką Ślązaków jednak napastnicy Wisły spudłowali wskutek śliskiego boiska. Dopiero w 42 min. Łyko zdobywa dla Wisły prowadzenie.

Po zmianie pól śnieg przestał padać, lecz tempo gry opadło. Niespodziewany atak Ślązaków przynosi im bramkę wyrównującą ze strzału Wostala. Stopniowo Ślązacy zyskują znaczną przewagę. W 10 min. Artur strzela drugą, a w 13 min. trzecią bramkę dla Wisły. W 21 min. Ogrodziński podwyższa wynik do 4:1 dla Wisły i zwycięstwo jest już przesądzone. W 26 min. Piontek strzela z karnego drugi punkt dla AKS.

Piąta i ostatnia bramka padła z samobójczego strzału obrońcy AKS. W drużynie śląskiej zawiodła pomoc. Najlepszym w ataku był Wostal. W drużynie Wisły wyróżnili się: Madejski, Kotlarczyk, Artur, Habowski i Łyko.

Mecz Wisła — AKS zakończył tegoroczny sezon ligowy. Mistrzostwo Polski zdobyła definitywnie Cracovia przed AKS i Ruchem. Wisła dzięki końcowemu zwycięstwu nad AKS uplasowała się na 5 miejscu. Pogoń, która przez cały sezon znajdowała się na ostatnich miejscach, ostatecznie „wylądowała" na 6 pozycji.

KOŃCOWA TABELA LIGOWA.

	Gier	Pkt.	St. br.
1) Cracovia	18	26:10	43:16
2) A. K. S.	18	24:12	37:22
3) Ruch	18	23:13	46:29
4) Warta	18	20:16	40:36
5) Wisła	18	19:17	36:23
6) Pogoń	18	19:17	25:23
7) Warszawianka	18	18:18	34:44
8) Ł. K. S.	18	16:20	36:39
9) Garbarnia	18	15:21	28:39
10) Dąb	18	0:36	0:54

Śląsk zdobywa puchar Polski im. Prezydenta R. P.

Rozegrany w Warszawie finałowy mecz piłkarski o puchar Polski, ufundowany przez Pana Prezydenta RP pomiędzy reprezentacjami Śląska i Krakowa, zakończył się niespodziewanie wysokim zwycięstwem Śląska 5:1 (2:0).

Śląsk wygrał zasłużenie, gdyż był zespołem bezwzględnie lepszym.

Początkowo Kraków miał wyraźną przewagę, której nie umiał wykorzystać. Od 20 min. inicjatywę przejmuje Śląsk, który już w minutę później zdobywa prowadzenie przez Cebulę. Krótko przed przerwą Cebula, kieruje ponownie piłkę do bramki, strzał jego dobija Wiechoczek, ustanawiając wynik pierwszej połowy.

Po zmianie pól, inicjatywa w dalszym ciągu znajduje się w ręku Ślązaków. — Trzecią bramkę zdobywa znowu Cebula, W 21 min. podczas zamieszania pod bramką Ślązaków Kocharski uzyskuje jedyny punkt dla Krakowa. W minutę później Piec podwyższa wynik do 4:1.

W ostatnim kwadransie do głosu dochodzi Kraków pomimo to udaje się Wiechoczkowi zdobyć piątą z kolei bramkę.

Widzów ze względu na niepogodę zaledwie około tysiąca.

Piłka nożna

GEDANIA WYGRYWA WYSOKO Z PPW. W GRUDZIĄDZU.

Na stadionie miejskim w Grudziądzu rozegrano wczoraj mecz piłki nożnej pomiędzy Gedanią z Gdańska a PPW. (Grudziądz). Mecz zakończył się zwycięstwem Gedanii w stosunku 7:2 (3:1). Przed meczem odbyło się uroczyste powitanie drużyny gdańskiej.

WISŁA MISTRZEM POLSKI JUN.

Jako przedmecz zawodów Kraków — Śląsk, odbył się finałowy mecz piłkarski o mistrzostwo Polski juniorów pomiędzy krakowską Wisłą a Pogonią. Zwyciężyła Wisła 1:0 (1:0). Decydującą o zwycięstwie bramkę zdobył Obtułowicz. Wisła była lepsza, szybsza i bardziej zwarta od swego przeciwnika.

NOJI WYGRYWA PO RAZ TRZECI NARODOWY BIEG NA PRZEŁAJ.

W niedzielę odbył się w Warszawie ogólno-polski narodowy bieg na przełaj. Bieg, który się odbył w niesłychanie ciężkich warunkach terenowych i atmosferycznych, zgromadził 52 zawodników, z których bieg ukończyło 48. Trasa długości około 7 km prowadziła z parku szkolnego im. Sobieskiego do Łazienek i z powrotem.

Zwyciężył po raz trzeci z rzędu Noji (Syrena) w czasie 22:06,6 sek., zdobywając na własność puchar, ufundowany przez redakcję „Raz Dwa Trzy"; 2) Flis (Zw. Strzel. Lublin) 22:08, 3) Soldan (Cracovia) 22:23, 4) Wasilewski (Sokół Włocławek) 22:27,8, 5) Bodahl (AZS. Warsz.) 22:29,8, 6) Szyperski (KPW. Pomorzanin Toruń).

Boks

WKS. GRUDZIĄDZ BIJE WKS. GRYF 9:7.

W niedzielę 14 bm. w Grudziądzu odbył się towarzyski mecz pięściarski pomiędzy miejscowym WKS. a WKS. Gryf z Torunia. Mecz rozstrzygnęli grudziądzanie na swoją korzyść, zwyciężając w stosunku 9:7. Na ringu sędziował p. Zawadzki, na punkty p. Hajec z Grudziądza. Publiczności około 500 osób.

Wyniki techniczne (na pierwszym miejscu stawiamy zawodników Gryfu):

Waga musza: Jarmuszewski wygrywa przez poddanie się Wiśniewskiego w 3-ciej rundzie.

Waga kogucia: Grabowski Bogdan remisuje z Dulką.

I. waga piórkowa: Igielski remisuje z Woźniakiem.

II. waga piórkowa: Wrzesiński przegrał niezasłużenie z Burchardtem.

Waga lekka: Bitzer wygrał na punkty z Perzem.

Waga półśrednia: Kowalski po pięknej walce remisuje z Biesem.

Waga średnia: Jaro z powodu kontuzji nosa poddaje się w 3-ciej rundzie.

Waga półciężka: Kozakow przegrywa przez dyskwalifikację z Łotockim.

Najładniejszą walkę stoczył Jarmuszewski i Kowalski. Remis Grabowskiego Bogdana krzywdzi tego zawodnika, gdyż przez całe trzy rundy miał przewagę, a nawet w drugiej posłał swego przeciwnika na deski. Również w wadze półciężkiej Kozakow mając zdecydowaną przewagę, w pierwszej rundzie, w drugiej po ciosie żołądkowym posyła swego przeciwnika na deski. Zawodnik pozwala wyliczyć się do 10, po czym kwestionuje uderzenie, zaś sędzia uznaje cios jako nieprawidłowy i ogłasza zwycięstwo znokautowanego.

Góra zawieszony

Zarząd Cracovii na ostatnim posiedzeniu zawiesił w prawach członka piłkarza Górę, którego zachowanie się we Francji znalazło wyraz w uchwale P. Z. P. N., a który ostatnio w Katowicach zachował się nieodpowiednio w lokalu nocnym.

Równocześnie zarząd Cracovii rozpoczął dochodzenie, celem wyświetlenia awantur, jakie Góra miał wszcząć w Katowicach. Zachowanie się Góry w Krakowie również nasuwało częste zastrzeżenia.

Gryf toruński pokonał ligową Wartę 3:2 (3:1)

Dobrze się stało, że kierownictwo Gryfu, na zakończenie sezonu piłkarskiego sprowadziło do Torunia ligową Wartę z Poznania. Aczkolwiek grą Warty nie zachwyciliśmy się, niemniej jednak zawody były dla publiczności dużą atrakcją, zaś dla graczy Gryfu sprawdzianem sił i możliwości. Zwycięstwo nad rutynowanym przeciwnikiem z ekstra klasy polskiego piłkarstwa — będzie niewątpliwie dla drużyny toruńskiej bodźcem do wytrwałej pracy i zaprawy w sezonie zimowym, by na wiosnę zdobyć ponownie mistrzostwo pomorskiej kl. A i wywalczyć sobie w rozgrywkach o wejście do Ligi — prawo wstępu do Ligi.

„Inwalida" - bramkarz Gryfu — Wyczyński stoi w „cywilu" za bramką swego zastępcy i z nieodłączną piłką w ręku spogląda na fragment gry.

Zawody odbyły się wczoraj o godz. 14-ej na boisku miejskim. Warta wystąpiła w ligowym składzie, jedynie bez Tworza. Gryf osłabiony był brakiem, kontuzjowanego bramkarza Wyczyńskiego, którego zastąpił w 1-ej połowie Budziński, a w drugiej Jankowski.

Pierwsza połowa gry toczyła się przy silnej przewadze Gryfu. Świetnie dysponowany atak Gryfu, stwarza liczne, niebezpieczne sytuacje podbramkowe. Już w 12 min. po kombinacji Jeziorski — Ochocki — Kosobucki — Wierzelewski, ten ostatni silnym strzałem lokuje piłkę do bramki. 1:0 dla Gryfu. W 16 min. nadarzyła się okazja podwyższenia wyniku, ale Ochocki nie wykorzystał rzutu karnego za rękę na polu karnym. Ambitny ten gracz zrewanżował się jednak w chwilę później (18 min.) i myląc bramkarza Fontowicza zdobywa drugą bramkę. Prowadzimy 2:0. Warta zdeprymowana... zdejmuje swetry wełniane... Ligowcy prą teraz na bramkę Gryfu, zdobywając w 24 min. bramkę przez Nawrota. Ale torończycy nie opadają na siłach. W 44 min. Ziółkowski inicjuje atak — podaje Ochockiemu — ten zaś Kamińskiemu, który silnie strzela. Piłkę odbija Fontowicz i nadbiegający, niezawodny w takich sytuacjach Wierzelewski, zdobywa trzecią i ostatnią bramkę dla swych barw.

Po przerwie gra toczyła się przy zmiennej przewadze drużyn. Warta stwarzała wiele sytuacyj bramkowych — ale nie umiała ich wykorzystać. Druga bramka dla Warty padła wskutek nieuwagi bramkarza Gryfu, który wypuścił piłkę z ręki. Strzelcem tej bramki był Gendera.

Jak już zaznaczyliśmy Warta nie zaprezentowała się dobrze. Ligowcy pokazali wprawdzie dobry poziom techniczny— ale byli beznadziejni w sytuacjach podbramkowych. W ataku wyróżnił się Kaźmierczak. Dobrze taktycznie zagrała obrona Warty, „fabrykując" spalone. Niemniej jednak sędzia p. Stogowski odgwizdał kilka spalonych niesłusznie. Poza tym sędziował zupełnie dobrze. W Gryfie świetny dzień miał atak. Jak widać z przebiegu gry wynik jest dla Gryfu zupełnie zasłużony, a mógł brzmieć zupełnie śmiało 4:1. Zabrakło na boisku Wyczyńskiego. Pomoc i obrona jak zwykle pracowita. Jedynie bramkarze zawiedli — no ale można mieć na takim meczu — tremę.

Warta wystąpiła w następującym składzie: Fontowicz, Opierzyński, Hoedt, Sobkowiak, Danielak, Lis, Szwarc, Gendera, Kaźmierczak, Nawrot i Słomiak.

Publiczności około 2000.

O mistrzostwo Pomorza w siatkówce

W dalszym ciągu rozgrywek o mistrzostwo Pomorza w siatkówce odbyło się w ub. sobotę i niedzielę w Toruniu i Grudziądzu szereg meczów.

W sobotę w Toruniu WKS. „Sęp" pokonał po ciekawej grze ZS. 2:0. W niedzielę przed poł. KPW. Pomorzanin wygrał ze „Sępem" 2:1 — wieczorem zaś po ciekawej i emocjonującej grze kapewiacy ulegli drużynie Związku Strzeleckiego w stosunku 2:1. Gra stała na wysokim poziomie. Strzelec wygrał zupełnie zasłużenie, przewyższając kapewiaków ambicją i dobrą grą w polu. Tych zalet nie posiadało tym razem KPW., chociaż kolejarze posiadają lepsze warunki fizyczne.

W siatkówce żeńskiej KPW. Pomorzanin pokonał ZS. w stosunku 2:0.

W Grudziądzu rozegrano dwa mecze siatkówki męskiej pomiędzy Sokołem a „Startem" z Bydgoszczy. Zwycięstwo odniósł Sokół III w stosunku 2:0 (15:12, 15:9).

Po południu odbył się mecz rewanżowy pomiędzy tymi samymi drużynami. Tym razem zwyciężyła drużyna bydgoska w stosunku 2:0 (15:7, 15:11).

Imponujący zjazd rolniczy w Wąbrzeźnie

Praca Kółek Rolniczych na realnych torach — Wąbrzeska Spółdzielnia Rolnicza

Wąbrzeźno, 13 listopada.

W sobotę, 13 bm. ze wszystkich stron powiatu licznie zjechali się rolnicy do Wąbrzeźna, celem wzięcia udziału w dorocznym masowym zjeździe powiatowym członków Kółek Rolniczych całego powiatu, zwołanym z okazji miesiąca propagandy organizacyjnej.

O godz. 10 wielka sala oraz galerie w „Dworze Wąbrzeskim", pięknie udekorowane zielenią i barwami narodowymi, wypełniły się po brzegi przybyłymi na zjazd rolnikami w ilości około 600 osób. Przybyli na apel Zarządu Powiatowego P. T. R. tak kółkowicze, jak i gospodynie wiejskie oraz młodzież rolnicza. Przy stole prezydialnym zasiadł Zarząd Powiatowy z p. prezesem **Płocieniakiem** z Owieczkowa i prezesem **Rząsą** na czele, p. starosta **Kalkstein,** dyrektor Centrali P. T. R. p. **dr. Zakrzewski** z Torunia, dalej przedstawiciel Izby Skarbowej, delegat Banku Rolnego z Grudziądza, inspektor Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych dyr. Szkoły Rolniczej inż. **Adamiec** i inni.

Pochwaleniem Pana Boga zagaił zjazd p. prezes Płocieniak, witając przedstawicieli władz i urzędów oraz rolników, tak licznie przybyłych nawet z najdalszych krańców powiatu, po czym wygłosił obszerne przemówienie, zdając zjazdowi sprawozdanie z prac zarządu i stanu organizacyjnego w ostatnim roku. W szczególności należy podkreślić z uznaniem, iż jak wynika ze sprawozdania, p. prezes Płocieniak w ostatnim półroczu **zlustrował osobiście prawie wszystkie Kółka Rolnicze swego powiatu,** co było pracą nielada z uwagi na to, iż powiat wąbrzeski liczy 33 Kółka. W wyniku osobistej lustracji p. Płocieniak stwierdził, iż praca fachowa Kółek i stan organizacyjny są najlepsze w Kółkach **Wielkie Radowiska, Królewska Nowawieś, Płużnica i Bielsk.** W końcu wyliczywszy szereg niedomagań przede wszystkim w pracy fachowej Kółek Rolniczych, mówca obszernie scharakteryzował sytuację gospodarczą rolnictwa powiatu wąbrzeskiego.

Z kolei zabrał głos p. starosta **Kalkstein,** który na wstępie podał do wiadomości zjazdu, iż **P. Prezydent Rzeczypospolitej, w uznaniu pracy społecznej p. prezesa Płocieniaka, odznaczył go Krzyżem Zasługi,** który to Krzyż wśród gromkich oklasków zebranych, p. starosta wręczył odznaczonemu. Dalej mówca podkreślił ważność pracy gospodarczej Kółek Rolniczych oraz obszernie omówił potrzebę większej opieki nad młodzieżą rolniczą. W dalszym ciągu porządku obrad nastąpił obszerny i treściwy referat p. dyr. **Zakrzewskiego** z Torunia o istocie pracy gospodarczej Kółek Rolniczych i o zagadnieniach gospodarczych, które mogą i powinny być rozwiązywane przez zorganizowane rolnictwo we własnym zakresie, bez oglądania się na pomoc z zewnątrz. Mówca wskazał tutaj na przykład pierwszych Kółek Rolniczych, zawiązanych na Pomorzu przed 75 laty i na doniosłe wyniki pracy tych Kółek, pomimo tego, że **rząd i władze zaborcze pruskie nie tylko, że prac tych nie ułatwiały, tak jak teraz, lecz przeciwnie, na każdym kroku starały się je paraliżować.** Drugą część swego przemówienia mówca poświęcił sprawom gospodarczym i podejmowanym w tym zakresie pracom przez zarząd powiatowy i centralę P. T. R. w Toruniu.

Na podstawie wygłoszonego referatu wywiązała się długa i obszerna dyskusja, w której zabierali głos m. in. pp. **Minetti, Wilamowski, ks. Bączkowski, Pilek, Krzywdziński, Balcerowicz, Taczanowski, Lewalski** i wielu innych. Wyjaśnień i odpowiedzi na rzucone w dyskusji zapytania udzielili p. **Płocieniak, dr. Zakrzewski,** p. nacz. **Baduszkiewicz** z Banku Rolnego i p. naczelnik Urzędu Skarbowego.

Z kolei przewodniczący przystąpił do omówienia sprawy pracy fachowej młodzieży w przysposobieniu rolniczym oraz roztoczenia nad tą pracą opieki starszych rolników i Kółek Rolniczych, jako takich, podając, iż za pracę opiekuńczą nad zespołami P. R. zostali odznaczeni listami pochwalnymi pp. **Leon Rumiński** z Wałyczyka i **Antoni Neyman** z Czystochlebia. Ponadto T. R. P. wystąpiło do Izby Rolniczej o przyznanie specjalnych dyplomów za pracę wśród młodzieży rolniczej **ks. Bączkowskiemu** z Królewskiej Nowejwsi i **ks. Kurlandowi** z Wielkołąki. Niemilknące oklaski zebranych świadczyły o tym, iż zjazd docenia zagadnienie pracy nad młodzieżą rolniczą w całej pełni. W krótkich słowach przemówił jeszcze inż. Adamiec z Izby Rolniczej.

Przystąpiono do następnego punktu porząduk obrad. Wobec nieprzybycia zaproszonych przedstawicieli spółdzielczości, na prośbę przewodniczącego zabrał głos ponownie p. **dr. Zakrzewski,** wygłaszając referat o organizacji ruchu spółdzielczego na terenie Pomorza w ogólności, w szczególności zaś na terenie powiatu wąbrzeskiego. Referat swój mówca poparł cyframi, charakteryzującymi, jak dalece w tyle pod względem spółdzielczości pozostaliśmy w porównaniu z naszymi sąsiadami niemieckimi oraz w porównaniu z innymi województwami. W końcu referatu mówca wysunął projekt powołania do życia placówki rolniczo-handlowej w Wąbrzeźnie na zasadach spółdzielczości.

W rzeczowej dyskusji wszyscy mówcy bez wyjątku poparli gorąco wysunięty projekt, po czym w głosowaniu jednogłośnie uchwalono powołać do życia **Wąbrzeską Spółdzielnię Rolniczą.** Dla zrealizowania tej uchwały wybrano komitet w składzie pp. **Płocieniak, Pilek, Noga, Balcerowicz, Minetti, Bączewski, Kalkowski, Chojnacki** i p. **Niewiadowa,** przedstawicielka Kół Gospodyń Wiejskich. Komitet, w skład którego weszli przedstawiciele poszczególnych gmin powiatu wąbrzeskiego, przystąpi niezwłocznie do pracy.

W wolnych głosach poruszono wszystkie prawie najważniejsze bolączki rolnicze, sprawy osadnicze, oddłużeniowe, podatkowe itd. Zwłaszcza ostre słowa padły z ust rolników w kierunku Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu i ubezpieczenia od wypadków w rolnictwie. Uchwalono wysłać dwie depesze: pierwszą do P. Premiera **Składkowskiego** z prośbą o wglądnięcie w politykę Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu i o spowodowanie wydatnej obniżki lepków inwalidzkich już z dniem 1 stycznia 1938 r., gdyż Ubezpieczalnia podwyższyła je bezprawnie z początkiem kwietnia br.; drugą depeszę na wniosek osadników wysłano do p. Ministra **Poniatowskiego** z prośbą o częściową obniżkę rat osadniczych jesiennej 1937 i wiosennej 1938, gdyż ci osadnicy, którzy zostali dotknięci klęskami żywiołowymi, nie będą w stanie w całości je zapłacić.

O godzinie pół do czwartej p. prezes Płocieniak zamknął obrady, dziękując rolnikom za tak liczne przybycie i wysoki poziom dyskusji i przedstawicielom władz za udzielone wyjaśnienia, po czym zaintonował pieśń „Boże coś Polskę", którą zebrani w skupieniu i w powadze odśpiewali.

Zjazd wąbrzeski wywarł silne wrażenie na wszystkich obecnych, były to bowiem obrady, stojące na bardzo wysokim poziomie wyrobienia społecznego i świadczące o całkowitej i zgodnej konsolidacji całego rolnictwa naszego powiatu w ramach Kółek Rolniczych i miejscowego Powiatowego Towarzystwa Rolniczego.

P. L.

Kanclerz Hitler w gronie najstarszych bojowników partii

Zdjęcie nasze przedstawia kanclerza Rzeszy Niemieckiej Adolfa Hitlera w otoczeniu najstarszych bojowników partii narodowo-socjalistycznej, podczas uroczystego apelu, który odbył się w Monachium w historycznej pierwszej kwaterze partyjnej (w piwnicy starej mieszczańskiej gospody).

Wyrok Sądu Apel. w sprawie myślenickiej

Sąd Apelacyjny w Krakowie podwyższył wymiar kary w procesie przeciwko towarzyszom inż. Doboszyńskiego, oskarżonym o najazd na Myślenice.

Sąd Apelacyjny uwzględnił apelację prokuratora co do winy Piotra Tylca, — któremu wymierzył karę 10 miesięcy więzienia. W pierwszej instancji jak wiadomo, Piotr Tylec został uniewinniony.

Dalej Sąd Apelacyjny uwzględnił apelację prokuratora, co do kary wymierzonej Andrzejowi Płonce podwyższając mu karę z jednego roku więzienia do roku i 6 miesięcy, Janowi Kwincie z jednego roku i 8 miesięcy więzienia do 3 lat, wreszcie Karolowi Knotkowi z jednego roku do jednego roku i 6 miesięcy więzienia.

Ponadto Sąd Apelacyjny odmówił wszystkim oskarżonym warunkowego zawieszenia kary.

Ku zacieśnieniu więzów gospodarczych Pomorza z nowymi terenami

Posiedzenie zarządu głównego Towarzystw Kupieckich z Grudziądza odbyło się we Włocławku

Miesięczne posiedzenie zarządu głównego Towarzystw Kupieckich na Pomorzu, mającego siedzibę w Grudziądzu, odbyło się w tym miesiącu we Włocławku co było niejako wizytą kupiectwa polskiego z Pomorza u kupców polskich z Kujaw wschodnich. Posiedzenie to miało przebieg niezwykle uroczysty, gromadząc w sali rady miejskiej Włocławka prócz członków zarządu głównego licznych gości w charakterze przedstawicieli zrzeszeń kupieckich z Aleksandrowa, Dobrego, Lipna, Lubicza, Piotrkowa Kuj. Sempolna i Włocławka. Prezes TK p. poseł Marchlewski podniósł na wstępie, iż chodzi tu o nawiązanie kontaktu organizacyjnego z ziemiami województwa warszawskiego, przypadającymi Pomorzu od 1 kwietnia r. p. Gości pomorskich witał prezes miejscowy kupiectwa p. Falenczykowski, przemówienie powitalne do Kujawiaków wygłosił wiceprezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni p. Smoleń.

Po referacie prezesa posła Marchlewskiego sprawozdanie ze stanu organizacyjnego składali prezesi poszczególnych ośrodków Kujaw, pp.: z terenu Włocławka — wiceprezes Stowarzyszenia Kupców Polskich Michałowski, z Lipna — wiceprezes Truszyńska, z Aleksandrowa — prezes Kokowicz i z Dobrego sekretarz Kwiatkowski, a które to sprawozdania uzupełnili pp. prezes Oźminkowski, Falenczykowski, Nowowstawski, Makowski, Jankowski, Świtek i inni.

W związku ze zmianą granic wojewódzkich, zarząd główny uchwalił zwrócić się do Stowarzyszenia Kupców Polskich w Warszawie z propozycją wymiany odnośnych zrzeszeń kupieckich już od dnia 1 stycznia 1938 roku.

Dyrektor Związku p. Radojewski zobrazował zmiany w świadczeniach podatkowych, jakie zajdą na nowoprzyłączonych do Pomorza terenach b. Kongresówki.

Następnie zarząd uchwalił jednogłośnie przesunąć na dzień 16 stycznia termin walnego rocznego zebrania delegatów i zjazdu Kupiectwa Pomorskiego, które mają się odbyć w Bydgoszczy już z udziałem delegatów z Włocławka i okolic.

Tym samym termin projektowanego w okresie od 4—11 grudnia rb. Konkursu Okien Wystawowych został przesunięty na styczeń 1938 r.

Uchwalono także uskutecznić zamknięcie bilansowe centrali Związku per. 31 grudnia 1937 r. i nowy rok budżetowy rozpocząć od 1 stycznia 1938 r.

Delegacja Związku (w osobach p. prezesa Tadeusza Marchlewskiego i wiceprezesów pp. Stanisława Cylkowskiego i Alojzego Ruchniewicza) złożyła sprawozdanie z audiencji u wicepremiera — ministra Skarbu p. inż. Kwiatkowskiego, podczas której p. wicepremier żywo interesował się zagadnieniami gospodarczymi Pomorza, przy czym **przyrzekł zaszczycić swą obecnością zjazd bydgoski.**

Przykładając dużą wagę do planowego ujęcia eksportu i importu, zarząd główny misję tę powierzył nowoutworzonej sekcji importerów i eksporterów przy Związku Towarzystw Kupieckich na Pomorzu z siedzibą w Gdyni, oddając przewodnictwo sekcji w ręce p. inż. Ludwika Rotstata.

Na zakończenie przyjęto rezolucję, dotyczącą trudności czynionych przez władze gdańskie kupcom polskim oraz uchwalono zwrócić się do miarodajnych czynników o uniemożliwienie przenoszenia się rugowanych z Gdańska przedsiębiorstw żydowskich na Pomorze.

Robotniczy grosz na dozbrojenie armii

W dniu wczorajszym odbyła się na stadionie w Radzionkowie pow. tarnogórskiego uroczystość wręczenia pułkowi tarnogórskiemu sprzętu wojskowego, ofiarowanego **przez robotników i urzędników** oraz zarząd centralny zakładów przemysłowych „Henckel Donnersmarck".

. — męczennik sprawy polskiej

Ostatni numer „Dziennika Polskiego" został przez władze czeskie skonfiskowany za artykuł, omawiający wydalenie z pracy na kopalni „Głęboka" w Karwinie działacza polskiego Macieja Popiela, zamieszkałego na terenie Śląska Cieszyńskiego od roku 1912.

688 nowych awansów w Lasach Państwowych

Warszawa (AG.). W służbie w Lasach Państwowych pozostaje jeszcze pewna ilość pracowników, którzy od dość dawna posiadają niezmienioną grupę uposażeniową. W celu stopniowego zlikwidowania tego stanu rzeczy i zrównania zaległości z ważnością od dnia 1. 10. br., awansowano cały szereg osób. Tak więc do VII grupy uposażeniowej otrzymało awanse 130 urzędników, do VIII — 68, do IX — 188, do X — 43, do XI — 8, do XIII — 119 gajowych, do XIV — 86 i do grupy XV — 26. Razem awansowało 688 osób.

Sukces muzyki polskiej w Niemczech

Hamburg. Zapowiedziana i przygotowywana oddawna premiera baletu Karola Szymanowskiego „Harnasie" odbyła się uroczyście dn. 12 bm. w państwowej operze w Hamburgu. Obecnych było wielu dygnitarzy polskich i niemieckich oraz wielu dyrektorów oper, pragnących zaznajomić się z walorami nowoczesnej muzyki polskiej. Efekt, jaki wywołał Szymanowskiego balet łącznie z jego dekoracjami i wystawą jest bezprzecznie wielki. Stronę choreograficzną opracowała p. Swedlung, która studiowała muzykę i tańce polskie w czasie pobytu w Polsce.

Na toruńskim bruku

— **Bierzmowanie.** Z okazji pobytu w Toruniu J. E. ks. biskupa Okoniewskiego, w związku z doniosłymi uroczystościami religijnymi — odbyło się w ub. sobotę w bazylice św. Jana bierzmowanie dzieci i dorosłych. O godz. 9.30 nastąpiło uroczyste wprowadzenie ks. biskupa do bazyliki św. Jana przy śpiewie „Ecce sacerdos magnus" w wykonaniu chóru-jubilata Św. Cecylii parafii świętojańskiej. Ks. biskupowi asystowali księża: kan. Kozłowski, prałat Ziemski i inni. Na wstępie ks. biskup Okoniewski przemówił do młodzieży, po czym udzielił około 2000 dzieciom i dorosłym sakramentu bierzmowania.

— **Zrzeszenie Inteligencji Ludowej i Przyjaciół Wsi.** Zapraszam wszystkich synów wsi na pierwsze organizacyjne zebranie koła powiatowego Zrzeszenia Inteligencji Ludowej i Przyjaciół Wsi, które odbędzie się w poniedziałek 15 bm. o godz. 8-ej wieczorem (20-ej) w Toruniu przy ul. Wielkie Garbary 4 w szkole powszechnej nr. 12. Celem zebrania jest zorganizowanie pomocy dla uczącej się młodzieży wiejskiej w średnich i wyższych zakładach naukowych. Z upoważnienia zarządu głównego Z. I. L. i P. W.:(—) Inż. Jakub Buła, organizator.

— **Z Przysposobienia Wojskowego Kobiet do Obrony Kraju w Toruniu.** Zarząd PWK. do OK. komunikuje, że w środę 17 bm. o godz. 18 w świetlicy PWK. w Domu Społecznym (III p.) odbędzie się walne zebranie koła lokalnego. Ze względu na doniosłość obrad — obecność wszystkich członkiń koła konieczna. Zarząd.

— **Podziękowanie.** Komitet Rodzicielski szkoły powszechnej nr. 12 ul. W. Garbary, składa serdeczne podziękowanie wszystkim ofiarodawcom i rodzicom za dary na kiermasz, jaki się odbył 31. 10. br. Czysty dochód przeznaczony został na pomoce naukowe i akcję dożywiania dzieci.

— **Podziękowanie.** Zarząd Tow. Hod. Goł. Pocztowych „Dobry Lot" w Toruniu składa serdeczne podziękowanie p. prezydentowi miasta Torunia, p. staroście krajowemu, ks. proboszczowi Kroczkowi, delegatom władz i prasie za łask. udział w uroczystościach 15-lecia towarzystwa jak również dziękuje Szan. ofiarodawcom za łaskawe ufundowanie nagród.

— **Latawce nad Toruniem.** Wczoraj odbył się w Toruniu na placu za boiskiem miejskim tradycyjny dzień latawca dla zuchów, zorganizowany dzięki staraniom hm. Adamskiego i phm. Kałamarskiego. W programie imprezy odbyły się trzy konkurencje: 1) wysokość lotu, 2) piękność latawców i 3) oryginalność. Najwyżej poszybował latawiec zucha Bąka Zb. z gromady krasnoludków. Na drugim miejscu zuch Łęgowski z gromady flisaków. Najpiękniejszym zaś okazał się latawiec zucha Kieszczyńskiego z gromady orląt, wreszcie najoryginalniejszym latawiec zucha Pawlikowskiego z gromady „Stasia Tarkowskiego".

— **Kradzież roweru.** Sawicki Stanisław zam. przy ul. Jana Olbrachta 4/6 zgłosił policji o kradzieży 1 roweru wart. 70 zł., pozostawionego przy ul. Mickiewicza.

Dąbrowska Stefania zam. w Podgórzu zgłosiła policji o kradzieży 1 roweru wartości 43 zł.

— **Złamał nogę.** Dnia 11 bm. o godz. 23,30 na ul. Św. Jakuba wywrócił się i złamał prawą nogę Ziółkowski Jan, lat 44, zamieszkały w Chełmży przy ul. Studnica 1. Ziółkowskiego odstawiono pogotowiem do szpitala miejskiego.

— **Ruch tramwajowy na linii nr. 2 z przesiadaniem.** Z powodu ustawiania słupów dla linii 2 na ul. Wały w dniach 15, 17 i 18 bm. między godz. 8—16 ruch tramwajowy na tym odcinku odbywać się będzie z przesiadaniem.

— **Nieszczęśliwy wypadek.** W dniu 12 b. m. uległ nieszczęśliwemu wypadkowi uczeń 3-ciej klasy gimnazjum Henryk Racławski, lat 17. W czasie odrabiania lekcji w domu swoich rodziców przy ul. Kościuszki nr. 17, Racławski spadł z krzesła, przy czym uderzył głową o podłogę, doznając złamania czaszki. Racławski zmarł wkrótce po wypadku.

Dzień w Toruniu

Poniedziałek, dnia 15 listopada

Poświęcenie i otwarcie Domu Katolickiego

Poświęcenia dokonał J. E. ks. biskup Okoniewski

Wczoraj o godz. 12.30 nastąpiło uroczyste otwarcie Domu Katolickiego przy ulicy Łaziennej nr. 18 w obecności p. wicewojewody Z. Szczepańskiego, gen. Bortnowskiego, gen. Thommee, starosty krajowego Łąckiego, kuratora dr. Ryniewicza, starosty grodzkiego Bruniewskiego oraz prezydenta miasta Raszei. Na uroczystość tę przybyli licznie przedstawiciele społeczeństwa toruńskiego oraz poczty sztandarowe organizacyj katolickich.

Na wstępie zabrał głos ks. prałat Ziemski w imieniu parafii toruńskich, które korzystać będą z nowego Domu Katolickiego, po czym przemówił do zebranych ks. biskup Okoniewski, który specjalnie przybył na wczorajszą uroczystość. Ks. biskup nakreślił historię rozwoju Akcji Katolickiej i wyraził przekonanie, że obecnie otwarty Dom Katolicki w Toruniu będzie miał niewątpliwie duże znaczene dla rozwoju Akcji Katolickiej na tutejszym terenie.

Po akcie poświęcenie, dokonanym przez ks. biskupa, chór św. Cecylii wykonał pieśni religijne. Na zakończenie przedstawiciele władz oraz zebrani zwiedzili nowo otwarty Dom Katolicki.

Związek pracowników drogowych

rozwija dużą działalność organizacyjną na Pomorzu i w Poznańskim

W ub. niedzielę w Toruniu w lokalu Wydziału Powiatowego odbyła się odprawa przedstawicieli oddziałów powiatowych związku zawodowego pracowników dróg kołowych Rzplitej z terenu województw: pomorskiego, poznańskiego, łódzkiego i warszawskiego.

Odprawa zgromadziła około 70 przedstawicieli. Zapoznano się z pracami bieżącymi zarządu głównego i oddziałów i omówiono całokształt spraw, dotyczących doli pracownika drogowego w państwie, potwierdzając zgłoszenie współpracy ze Zjednoczeniem Polskich Związków Zawodowych.

Na zakończenie wysłano depeszę na ręce p. Premiera o treści następującej: „Zebrani w dniu dzisiejszym na odprawie w Toruniu przedstawiciele oddziałów powiatowych związku zawodowego pracowników dróg kołowych R. P. z województw: pomorskiego, poznańskiego, łódzkiego i warszawskiego, meldują Ci, Panie Premierze, że w pracy swojej na pierwszy plan wysuwają potrzebę poprawy stanu dróg w Polsce dla wzmocnienia niezależności państwa i podciągnięcia wyżej warunków pracy w służbie drogowej, dając z siebie wszystkie wysiłki mięśni i umysłu dla dobra Rzeczypospolitej."

Koncert religijny z okazji jubileuszu chóru św. Cecylii parafii św. Jana

Zasłużony chór im. św. Cecylii przy bazylice św Jana w Toruniu obchodził wczorajszej niedzieli uroczystość 70-lecia swego istnienia.

O godz. 10-tej w bazylice św. Jana ks. biskup Okoniewski odprawił mszę św. pontyfikalną w asyście duchowieństwa toruńskiego.

O godz. 17-tej w bazylice św. Jana odbył się wielki koncert religijny chóru im. św. Cecylii. W bogatym programie wykonano m. in.: „Hasło" (psalm 134) Witta na osiem głosów, „Veritas mea" na dwa 4-ro głosowe chóry i wyjątki ze mszy św. ku czci św. Wawrzyńca — Kagerera na chór mieszany, organy i orkiestrę symfoniczną.

W nabożeństwie i koncercie wzięli udział przedstawiciele władz z p. wicewojewodą Szczepańskim na czele.

Obchód 70-lecia chóru im. św. Cecylii zakończył się wieczornicą w Domu Katolickim przy ul. Łaziennej 18.

Historia chóru św. Cecylii

Z okazji tak pięknej i doniosłej rocznicy, warto choć tylko w zarysie przypomnieć historię tego prastarego chóru, najstarszego w Toruniu, który nie tylko na polu muzyki i śpiewu kościelnego, ale i w dziedzinie pracy patriotycznej, narodowej w czasach zaborczych wielkie położył zasługi.

Chór św. Cecylii założył ówczesny proboszcz X. Franciszek Tschiedel w r. 1867. Po kilku latach X. radca Schmeja zmienia ustawy, nadając chórowi nazwę „Towarzystwa śpiewu św. Cecylii". I od tego czasu datuje się stały rozwój chóru, który mógł w roku 1933 sięgać po palmę pierwszeństwa na ogólnopolskim Kongresie Muzyki Kościelnej. X. radca Schmeja zdając sobie sprawę, że chór będzie mógł stanąć na wyżynach dopiero wtedy, gdy będzie miał dopływ sił młodych, zakłada w r. 1877/78 t. zw. szkółkę, której celem było właśnie kształcenie sił młodych. Szkółka ta, pod płaszczykiem lekcji śpiewu, była także prawdziwą szkołą języka polskiego i historii polskiej.

Podczas wojny światowej, chór kościelny był zmuszony do ograniczenia swej działalności, jednak mimo trudności starał się podtrzymać tę starą tradycję.

Po wojnie, a ściśle mówiąc do czasu objęcia parafii św. Jana przez śp. X. prał. Wysińskiego, chór św. Cecylii wkracza na nowe drogi rozwoju, by odtąd przodować na polu muzyki i śpiewu w Toruniu. Tej opiece chór zawdzięcza zdobycie zaszczytnego miejsca w Kongresie Muzyki Kościelnej 1933.

Obecny proboszcz bazyliki, X. Ziemski, nawiązując do dawnych tradycyj, czułą opieką otacza chór, czego dowodem możliwość zorganizowania całej niedzielnej uroczystości z okazji 70-letniej pracy chóru.

W historii chóru 70-letniego nie można pominąć organistów św. Jana wzgl. dyrygentów chóru św. Cecylii.

Jako pierwszy odznaczył się na polu muzyki kościelnej i śpiewu p. Pater. Wybitne zasługi położył również organista p. Różyński.

O pracy obecnego organisty oraz dyrygenta chóru św. Jana p. Rutkowskiego mówi nam rok 1933, a ściśle Kongres Muzyki Kościelnej, gdzie na 80 chórów z całej Polski, chór bazyliki zdobył pierwsze miejsce za wykonanie mszy Palestriny „Papae Marcelli". Jego trud i wysiłek ocenił należycie Jego E. X. Biskup dr. Okoniewski, który wydał mu uznanie następującej treści: „Z głębokim zadowoleniem podnoszę niniejszym, że p. Ludwik Rutkowski, organista przy bazylice św. Jana w Toruniu, podniósł na nieprzeciętne wyżyny chór i muzykę kościelną i przyczynił się niepoślednie do rozszerzenia kościelnej kultury muzycznej".

Nie można pominąć również zasług p. dyr. Piątkowskiego, który czas swój i pracę bezinteresownie poświęca chórowi.

KALENDARZYK

Poniedziałek, 15. 11 — Leopolda.
Wtorek, 16. 11. — Edmunda.
Środa, 17. 11. — Grzegorza.

KINA

Kino	Film
AS	Książątko
ŚWIT	„Czar cyganerii"
MARS	„Nicpoń"
ARIA	Anonimowy kochanek i Kain i Mabel

DYŻUR APTEK

W śródmieściu: Pod Orłem, St. Rynek.
Na Bydgoskim: Św. Anny, ul. Mickiewicza.
Na Mokrem: Pod Łabędziem, ul. Kościuszki.
Na Jakubskim: Nadwiślańska, ul. Lubicka.

Wznowienie „piątków uniwersyteckich w Toruniu"

Uniwersytet Poznański już w roku ub. rozszerzył swą akcję odczytów publicznych na ziemiach zachodnich, doprowadził do systematycznych „dni uniwersyteckich" w Toruniu i Bydgoszczy. Impreza ta cieszyła się znacznym powodzeniem, które uzasadniło poczynania organizatorów. Akcja ta będzie podjęta i w roku bieżącym i — miejmy nadzieję — z tym samym efektem. Główne nasilenie akcji odczytowej przypadnie na pierwszy kwartał roku 1938; zaczęta jednak będzie jeszcze w br. i w bm. I tak przed świętami Bożego Narodzenia wygłoszonych zostanie 5 odczytów: 19. 11.: prof. U. P. dr. Tadeusz Silnicki — „Paryż" (z przeźroczami); 26. 11.: doc. U. P. dr. Franciszek Łabendziński — „Czy palenie tytoniu jest szkodliwe dla ustroju ludzkiego"; 3. 12.: dr. Janusz Staszewski — „Zamki i miasta krzyżackie" — wspomnienia z podróży (z przeźroczami); 10. 12.: prof. U. P. dr. Zygmunt Wojciechowski — „Jak Polska przyjęła chrzest?". 17. 12.: doc. i zast. prof. U. P. dr. Marian Z. Jedlicki — „Ruch rexistowski w Belgii". Wykłady będą się odbywały o godz. 19,30 w auli gimnazjum im. Kopernika. Wstęp na odczyt dla dorosłych 30 gr, dla młodzieży i wojskowych niższych stopni 15 gr.

Odprawa drużynowych Hufca Toruńskiego Harcerzy

Dnia 4 bm. w obecności komendanta Chorągwi Pomorskiej Harcerzy drh. hm. Tadeusza Cieplika otworzył hufcowy Hufca Harcerskiego w Toruniu phm. A. Felski odprawę 20 drużynowych i wodzów zachowych drużyn i gromad toruńskich.

Komendant chorągwi w przemówieniu swym skierowanym do kierowników pracy harcerskiej w Toruniu podkreślił znaczenie apelu ministra Spraw Wojskowych gen. Tadeusza Kasprzyckiego, skierowanego do młodzieży polskiej. Harcerstwo zawsze dokumentowało swą wolę i gotowość do obrony Rzeczypospolitej, a więc i w dniu 11 bm. na wezwanie władz wojskowych stanie pierwsze w karnych szeregach do przeglądu na Pomorzu.

Z kolei drh. phm. Błaszkiewicz wygłosił referat wyszkoleniowy na temat organizacji gromad zuchowych w hufcu i przeszkolenia wodzów zuchowych w okresie zimowym.

Po omówieniu szeregu punktów bieżących, jak udział harcerzy w pomocy zimowej dla bezrobotnych na terenie Torunia, udział hufca w uroczystościach w dniu 11-go listopada, organizację „Święto latawca" dla zuchów — zamknięto drugą jesienną odprawę drużynowych i wodzów zuchowych.

Dalsze ofiary na Pomoc Zimową

Na konto Miejskiego Obywatelskiego Komitetu Zimowej Pomocy Bezrobotnym w Toruniu w Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Torunia wzgl. Banku Związku Spółek Zarobkowych Oddział w Toruniu wpłynęły do dnia 5. 11. br. następujące ofiary w gotówce:

Od PP. pracowników adm. nieruch. Z. U. S. 5,— zł, grono naucz. Szkoły powsz. nr. 11 10,20 zł, urzędn. Inspekcji Pracy XI. Okr. 22,65 zł, pracow. p. M. Schroeterowej w/m. (Warszawska 6) 10,— zł, grono nauczyc. Szkoły Powsz. nr. 4 19.50 zł, grono naucz. Szkoły Wydziałowej 6.49 zł, grono nauczyc. Szkoły Powsz. nr. 10 13,80 zł, grono nauczyc. Państw. Gimn. z niem. językiem nauczania 29,50 zł, grono nauczyc. Szkoły Powsz. nr. 13 9.15 zł, grono nauczyc. Szkoły Powsz. nr. 3 13.50 zł, Pracown. f-my F. Ligmanowski 6.50 zł, urzędn. Urzędu Akcyz i Monopoli 21.40 zł, Pałkowski Franciszek Kopernika 7 34,20 zł, grono nauczyc. Szkoły Powsz. nr. 12 18.74 zł, grono nauczyc. Szkoły Powsz. nr. 9 12.75 zł, Region płatn. nr. 1 54.40 zł, Fa Schoenhoffer Karol 2,— zł, Bergerowa Karola 12.50 zł, PP. sędziowie i urzędnicy Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Toruniu kwotę 40.72 zł.

Z Urzędu Stanu Cywilnego

Sprawozdanie z dnia 12 listopada 1937 r.

Urodzenia: monter Aleksander Pawlikowski syn — Antoni; robotnik Stefan Bońdos córka — Anna; robotnik Bolesław Domeracki córka — Danuta.

Śluby: robotnik Wacław Maciejewski i Zofia Chynowska.

Zgony: Anna Sztankowska z d. Więckowska, Lubicz pow. Lipno — lat 34; Erna Dorrn, Podgórz, ul. Młyńska 2 — lat 41

Sprawozdanie z dnia 13 listopada 1937 r.

Urodzenia: rzeźnik Tadeusz Zawadzki — syn Stanisław; inżynier Stefan Nawrocki — syn Maciej; oficer zaw. Stanisław Brenk — córka Grażyna; elektromonter Józef Andruszkiewicz — córka Barbara; ogrodnik Władysław Wicherski — syn Jan; robotnik Brunon Kusch — córka Mirosława.

Śluby: mistrz stolarski Józef Błachowski i Klara Gerson; rolnik Józef Mielcarek i Maria Wiśniewska; robotnik Józef Siemiński i Pelagia Świętochowska; stołowy Stanisław Kobusiński i Kazimiera Nadskakuła.

Zgony: Stefania Lewandowska, Chodkiewicza 6 — lat 30; Katarzyna Lipertowicz z d. Kruszewska, Sz. Chełmińska 132 — lat 70; Witold Licht, Kopernika 15 — lat 8; Henryk Rocławski, Kościuszki 17 — lat 16; Stanisław Durmowicz, Osiek pow. Lipno — lat 21; Franciszek Świtlik, Winnica 24 — lat 80.

Oficer i nauczyciel we wspólnym wysiłku szkolenia kadr obrońców Ojczyzny

Z Konferencji w sprawie oświaty pozaszkolnej w Toruniu

Minęło zaledwie kilka dni od konferencji oświatowej w kuratorium, poświęconej sprawie powszechnego kształcenia przedpoborowych i związanego z tym zagadnienia dostarczania im dobrej i celowo dobranej książki.

Oddźwięk tej konferencji widoczny jest już w terenie. Wszędzie widać intensywne i zgodne przygotowania powiatowych i gminnych władz administracyjnych, wojska i szkolnictwa. Co się tyczy samej konferencji, to należy podkreślić udział w niej czynnika fachowego: naczelników i wizytatorów szkół, obwodowych inspektorów i instruktorów oświaty pozaszkolnej, p. generała Thommée z oficerami i w. in., m. in. delegatów wojewody, starosty krajowego i prezesa Izby Rolniczej.

W przemówieniu zagajającym konferencję kurator dr. Ryniewicz mówił o zadaniach oświaty pozaszkolnej. Musi być ona dostosowana do aktualnych potrzeb Państwa. — Inne miała ona zadanie w czasach dawniejszych, a inne dzisiaj. Tym razem chodzi nie tyle o cele ogólne, ile o realne przygotowanie całego Narodu do wielkiego wysiłku, którego przede wszystkim może wymagać od nas potrzeba wojenna.

Kierownik oddziału o. p. Krukowski zreferował ogólny plan pracy we wszystkich dziedzinach oświaty pozaszkolnej, w którym na czoło wysuwa trzy zagadnienia, mianowicie: 1) konsolidację społeczeństwa i koordynację wysiłków na polu przysposobienia oświatowego i wojskowego do obrony narodowej, 2) powszechne kształcenie przedpoborowych i 3) akcję czytelnictwa na Pomorzu.

Generał Thommée w dłuższym przemówieniu podkreślił momenty dla żadnego obywatela niesporne, a to, że wojsko potrzebuje obywateli patriotów, umiejących czytać i pisać, zdrowych fizycznie i moralnie. Wojsko dzisiaj nie ma czasu na douczanie żołnierzy w zakresie wykształcenia ogólnego, bo cały wysiłek musi skupić na nauczenie żołnierza trudnego dziś rzemiosła wojskowego i poznanie skomplikowanej broni technicznej. Dlatego potrzebna i konieczna jest tu współpraca nauczyciela z oficerem.

„Sztandaromania" i „uroczystomania" muszą zniknąć, bo nie dają korzyści. Praca musi być ponad partiami — uczciwa i rzetelna. Rezultaty pracy, do której stają nauczyciel i oficer, powinny być obfite. Stanie do pracy również i duchowny, bo żołnierzowi potrzeba oparcia moralnego i pociechy religijnej.

Nacz. Grzanka zapewniał, iż pan wojewoda Raczkiewicz daje całe swe poparcie akcji, wyraża za nią podziękowanie i wdzięczność. Ufa głęboko, że przy wspólnym wysiłku i zrozumieniu dla sprawy, akcja się powiedzie.

Okręgowy instruktor o. p. inż. Kochanowski sprecyzował zasadnicze podstawy rozpoczętej akcji, którą streścimy:

1) akcja przysposobienia oświatowego przedpoborowych do obrony narodowej jest obowiązkowa i powszechna. Jest ściśle związana z przysposobieniem wojskowym w formie nie stowarzyszonych hufców p. w.;

2) akcja jest apolityczna, nie ma cienia zabarwienia partyjnego, nie będzie też służyć do nastawiania dla celów tej lub owej organizacji;

3) nie ma za zadanie utrudniania życia i rozwoju istniejących dotąd organizacyj młodzieżowych, a raczej przygotowanie młodzieży do życia organizacyjnego, według własnej woli i uznania młodzieży dotąd nie stowarzyszonej;

4) akcja musi być uważana za przedszkole do służby wojskowej i pozostaje pod opieką władz szkolnych i wojskowych.

Poza tym prelegent omówił zasady organizacji i metodę pracy w terenie. W ożywionej kilku godzinnej dyskusji rozważono głęboko wszelkie trudności, jakie będą do zwalczenia tak pod względem przeszkód terenowych, braku środków materialnych i stosowaniu zasady powszechności.

W trzecim referacie okręgowy instruktor o. p. Antoni Myjak, omówił zagadnienie czytelnictwa. Referent na podstawie danych statystycznych stwierdził, że stan czytelnictwa na Pomorzu, a zwłaszcza na wsi jest katastrofalny. Stoimy w wysiłku ogólno-polskim w tej dziedzinie na samym końcu. Prześcignęły nas już województwa wschodnie. Organizacje społeczne opierające swą pracę na dobrowolnych datkach, nie są w stanie ani nie mogą zaspokoić głodu książki.

Konferencja trwała dwa dni i wypełniła ją prócz referatów gorąca i rzeczowa dyskusja. Dzięki podjętej już w terenie akcji znajdą stanowiska ci nauczyciele społeczni, którzy pousuwali się od pracy organizacyjnej. Niewątpliwie, iż akcji dokształcania przedborowych i rezerwistów poświęci się wielu więcej nauczycieli, wycofując się z życia organizacyjnego tych stowarzyszeń, które mogą być prowadzone przez obywateli innego zawodu.

Wynikiem konferencji toruńskiej są obecnie przeprowadzane konferencje powiatowe i gminne, których zadaniem jest ostateczne zmontowanie akcji i rozpoczęcie działalności najistotniejszej.

Na co wolno polować w listopadzie?

Zgodnie z przepisami łowieckimi, obowiązującymi na terenie całego kraju (oprócz województwa śląskiego), w listopadzie wolno polować na następującą zwierzynę i ptactwo, podlegające czasom ochronnym:

Daniele-rogacze, sarny-kozły (z wyjątkiem woj. pomorskiego i poznańskiego), dziki, żbiki, kuny leśne (tumaki), borsuki, wiewiórki, zające-szaraki, zające-bielaki, cietrzewie-koguty, jarząbki, pardwy, bażanty-koguty, kuropatwy (z wyjątkiem woj. wileńskiego, nowogródzkiego, białostockiego, poleskiego i wołyńskiego), przepiórki, dzikie indyki-samce, dzikie indyki-samice, słonki, bataliony, dzikie kaczory, kaczki i młode, dzikie inne ptactwo wodne i błotne, dzikie łabędzie, dzikie gęsi, dzikie gołębie, drozdy, kwiczoły, paszkoty, puchacze, ptaki krukowate i drapieżne z wyjątkiem jastrzębi gołębiarzy, krogulców, wron i srok, wilki, wydry, kuny domowe (kamionki), tchórze, gronostaje, łasice, króliki.

Rzemiosło bydgoskie zdecydowanie przeciwko projektom nowelizacji prawa przemysłowego

W Bydgoszczy odbył się wielki sejmik rzemiosła, poświęcony krytyce projektu zmiany ustawy przemysłowej. Sejmik odbył się w wypełnionej po brzegi sali Resursy Kupieckiej, w obecności władz ze starostą Suskim na czele i przedstawiciel urzędów i społeczeństwa. Z Warszawy przybył naczelnik Związku Izb Rzemieślniczych p. Ehrenberg i dyr. Związku Rzem. Chrześcijan Glapiński. Referat wygłosił prezes Godek, przedstawiając postulaty rzemiosła.

Po obszernej dyskusji uchwalona została rezolucja, w której rzemiosło bydgoskie wypowiada się ostro przeciwko zamierzonej nowelizacji prawa przemysłowego. Dokładne omówienie postulatów bydgoskiego rzemiosła zamieścimy w numerze jutrzejszym.

Zagadkowy napad rabunkowy w śródmieściu Gdyni

W sobotę w godzinach południowych dokonano w śródmieściu na placu Kaszubskim u wylotu ulicy Jana z Kolna napadu rabunkowego. Mianowicie do śpieszącej placem kasjerki i zarazem wspólniczki żydowskiej firmy „Owocopol" 23-l. Jadwigi Mąkówny podbiegło kilku osobników z których jeden uderzył ją pięścią w twarz i piersi a drugi wyrwał teczkę ze znajdującymi się w niej skasowanymi kwotami na ponad 2000 zł. Napastnicy szybko rozbiegli się, każdy w inną stronę. Policja wdrożyła dochodzenia. Prócz Mąkówny poszkodowany jest jej izraelicki wspólnik Chotzner.

Kolejarz zmiażdżony przez pociąg

Straszny wypadek w Zajączkowie

Na stacji kolejowej Zajączkowo Tczewskie podczas spinania wagonów uległ śmiertelnemu wypadkowi pomocnik przetokowy 25-l. Jan Stawicki z Dąbrówki. Stawicki dostał się pod wagony, których koła przecięły go przez pierś.

10-letni chłopiec stracił nogę

Pod Toruniem w okolicy Podgórza do pociągu towarowego idącego do Bydgoszczy wskoczył 10-letni Edward Weber, syn urzędnika kolejowego, który w trakcie biegu przeskakiwał przez wagony. W pewnej chwili chłopiec poślizgnął się i spadł pomiędzy wagony, tak iż koła ucięły mu całą lewą nogę. W stanie bardzo ciężkim chłopca przewieziono do szpitala na Mokrem w Toruniu.

Jak zdobyć środki obrotowe

Dziś, gdy nasze życie gospodarcze wkroczyło na nowe tory, gdy każdy dzień niemal przynosi nam pocieszające wiadomości o wzmaganiu się produkcji i spadku bezrobocia — przed każdym, kto pragnie wyzyskać pomyślną koniunkturę staje pytanie: jak zdobyć lub powiększyć posiadane już środki obrotowe, by osiągnąć naprawdę dobre wyniki?

Sposoby są rozmaite, ale żaden z nich nie wyłącza jednego: starać się wygrać na loterii klasowej. W nadchodzący czwartek rozpoczyna się właśnie ciągnienie drugiej klasy czterdziestej loterii, z główną wygraną sto tysięcy złotych. Na każdą ćwiartkę losu będzie można wygrać na czysto dwadzieścia tysięcy. Inne wygrane mogą nam przynieść na ćwiartkę piętnaście, dziesięć, sześć, trzy tysiące złotych netto, a wszak każda z tych kwot, gdyby je nawet jeszcze bardziej podzielić, stanowi poważny „zastrzyk" gotówki dla przedsiębiorczego człowieka.

Tylko nie zapomnijmy o odnowieniu losu, bo jak powiedzieliśmy ciągnienie rozpoczyna się już we czwartek.

Ideologia demokratyczna rządu czeskiego w praktyce

Bratysława. Posłowie słowaccy wnieśli w parlamencie praskim interpelację, w której domagają się odwołania odroczenia wyborów gminnych i zakazu odbywania zgromadzeń publicznych. Interpelanci podkreślają, że **zarządzenia rządu nie posiadają żadnej podstawy prawnej i są sprzeczne z zasadami demokracji.**

Posłowie słowaccy domagają się bezzwłocznego wydania zarządzeń co do przeprowadzenia wyborów gminnych i odwołania zakazu odbywania zgromadzeń.

Oto jak wygląda w praktyce ideologia demokratyczna rządu czeskiego, z której czerpią natchnienie działacze frontu Morges.

Morawska Ostrawa. „Dziennik Śląski" pisząc na temat 19 rocznicy istnienia republiki czechosłowackiej stwierdza, iż pomimo usiłowań przedstawienia Czechosłowacji jako państwa **idealnie demokratycznego,** nie uregulowała ona dotychczas swych problematów mniejszościowych.

Orędzie cesarza Japonii

Tokio. Otwierając posiedzenie nadzwyczajnej sesji sejmu, cesarz wygłosił mowę tronową, wyrażając jak najgłębsze uznanie dla wysiłków armii japońskiej oraz dla tych, którzy polegli, lub zostali ranni w walce o ideały narodowe. Orędzie cesarskie nawołuje armię do wznowienia wysiłków w celu osiągnięcia dążności, których zakończeniem będzie trwały pokój na Dalekim Wschodzie.

Paraliż dziecięcy w Danii

W Danii panuje epidemia paraliżu dziecięcego. Mimo wydania szeregu zarządzeń, zanotowano w ciągu ub. miesiąca 1089 wypadków, z czego 75 śmiertelnych.

Ujęcie rabusiów grudziądzkich

W następstwie napadu rabunkowego na Berhardta Trenkla w Królewskiej Dąbrówce, któremu zamaskowani napastnicy odebrali pistolet i zrabowali 160 zł., policja śledcza ujęła sprawców napadu, rozpoznanych przez poszkodowanego. Okazali się nimi bracia Krzemińscy, 26-l. Bronisław i 29-l. Maksymilian oraz 28-l. Jan Stawicki i 27-l. Bernard Olszewski, wszyscy z Grudziądza. Przy rabusiach odnaleziono jedynie pistolet. Krzemińskich osadzono w areszcie, pozostali dwaj odpowiadać będą z wolnej stopy.

Programy radiowe

Poniedziałek, dnia 15 listopada

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

6.15 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 6.20 Gimnastyka. 6.40 Muzyka — płyty. 7.00 Dziennik poranny. 7.15 Muzyka — płyty. 8.00 Audycja dla szkół. 8.10—11.15 Przerwa. 11.15 Audycja dla szkół. 11,40 Od warsztatu do warsztatu: Stan rzemiosła szklarskiego. 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Audycja południowa. 15.30 Wiadomości gospodarcze. 15.45 „Z pieśnią po kraju" — audycję prowadzi Bolesław Wallek-Walewski. 16.15 Orkiestra rozrywkowa. 16.50 Pogadanka aktualna. 17.00 „Twórca narkozy — James Simpson" — odczyt wygł. dr. Tadeusz Pawlikowski. 17.15 Koncert kameralny. 17.50 Pogadanka sportowa. 18.00 Wiadomości sportowe. 18.10 Mniej znane pieśniarze — płyty. 18.30 Program na jutro. 18.35 Audycja dla wsi. 19.00 Audycja żołnierska. 19.30 „Dyskutujmy" „Różnice psychiczne między kobietą a mężczyzną" — dyskusję zagają Ewa Rybicka i Ludwik Goryński. 19.50 Pogadanka aktualna. 20.00 Koncert rozrywkowy. W przerwie około godz. 20.45 Dziennik wieczorny i pogadanka aktualna. 21.40 Nowości literackie omówi Jan Emil Skiwski. 22.00 Koncert symfoniczny w wykonaniu Orkiestry P. R. pod dyrekcją Ladislava Grinsky'ego. 22.50 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, przegląd prasy i komunikat meteorologiczny.

ROZGŁOŚNIA POMORSKA

13.00 Dla każdego coś ładnego — płyty. 14.00 Wiadomości z Pomorza i parę informacji. 18.10 Program na jutro. 18.15 Przemówienie Wojewody Pomorskiego Władysława Raczkiewicza z okazji Tygodnia Propagandy Przysposobienia Oświatowego Młodzieży Przedpoborowej. 18.25 Chwila fletu. 18.40 Lekcja języka polskiego (z Katowic). 18.53 Wiadomości sportowe z Pomorza. 23.00 Tańczymy — płyty.

Wtorek, 16 listopada

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

6.15 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 6.20 Gimnastyka. 6.40 Muzyka (płyty). 7.00 Dziennik poranny. 7.15 Muzyka (płyty). 8.00 Audycja dla szkół. 8.10—11.15 Przerwa. 11.15 Audycja dla szkół: „W malowanej skrzyni" — w opracowaniu Heleny Tymienieckiej 11.40 Pieśni (płyty). 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Audycja południowa. 15.30 Wiadomości gospodarcze. 15.45 „Bajka o dziewczynie i paniczu, zaklętym w niedźwiedzia" — Wandy Dobaczewskiej z muzyką Tadeusza Szeligowskiego. Audycja dla dzieci młodszych 16.05 Przegląd aktualności finansowo-gospodarczych. 16.15 Recital wiolonczelowy Dezyderiusza Danczowskiego. Akomp. Władysław Raczkowski (z Poznania) 16.50 Pogadanka aktualna. 17.00 „Motocyklem nad Atlantyk" — felieton wygł. Józef Kempa. 17.15 „Historia tańca" (I audycja) — w opracowaniu Stanisława Głowackiego: „Co i jak tańczyli pradziadowie i prababki naszych dziadków i babek". 17.50 „Żubr" — pogadanka — wygł. dyr Jan Żabiński. 18.00 Wiad. sportowe. 18.10 Skrzynka techniczna — red. Wacław Frenkiel. 18.25—18.30 Rezerwa 18.30 Program na jutro. 18.35 Audycja dla wsi. 19.00 „Przy stoliku literackim" („Układamy współczesną antologię") — wieczór literacki z udziałem Adama Galisa, Józefa Czechowicza, Bolesława Micińskiego i Romana Kołonieckiego. 19.30 Pieśni z Polesia w wykonaniu Michała Zabejdy-Sumickiego. 19.50 Pogadanka aktualna 20.00 Muzyka taneczna w wykonaniu Małej Orkiestry P. R. 20.45 Dziennik wieczorny. 20.55 Pogadanka aktualna. 21.00 Sylwetki kompozytorów (XXVII audycja): „Eugeniusz Pankiewicz" 22.00 Muzyka lekka w wykonaniu Orkiestry Wileńskiej. 22.50 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, Przegląd prasy i Komunikat meteorologiczny.

ROZGŁOŚNIA POMORSKA

11.40 Piotr Czajkowski — rok 1812 (płyty). 13.00 „Spostrzeżenia nad tegoroczną uprawą ziemniaków" pog. roln. wygł. inż. Paweł Szulc. 13.10 Dla każdego coś ładnego (płyty). W przerwie o godz. 14.00—14.10 Wiadomości z Pomorza i parę informacyj. 18.10 Program na jutro 18.15 Pieśni estońskie w wykonaniu Felicji Perkowskiej-Krysiewiczowej. 18.35 Rozmowę ze słuchaczami — przeprowadzi Stanisław Nowakowski. 18.45 „Współczesna literatura kaszubska" — felieton wygł. Aleksander Łabuda. 18.55—19.00 Przemówienie Generała Wiktora Thommee z okazji Tygodnia Propagandy Przysposobienia Młodzieży Przedpoborowej. 23.00—23.30 Tańce i piosenki (płyty).

RADIO NA USŁUGACH OBRONY NARODOWEJ

Z okazji rozpoczynającej się na terenie całego Pomorza powszechnej akcji przysposobienia oświatowego przedpoborowych do obrony narodowej Rozgłośnia Pomorska Polskiego Radia w Toruniu, w tygodniu od 15—21 bm., nadaje następujące przemówienia: w poniedziałek 15 bm. o godz. 18.15 przemówienie p. Kuratora Ryniewicza, we wtorek, 16 bm o godz. 18.55 — dowódcy O. K. generała Thommee, we środę, dnia 17 bm. o godz. 18.15 — dr. Sperczyńskiego, w czwartek, dnia 18 bm. o godz. 18.40 — prezesa Federacji P. Z. O. O. i Związku Rezerwistów, w piątek dnia 19 bm. — p. wojewody Raczkiewicza i w niedzielę, dn. 21 bm. o godz. 15.45 — rozmowa z p. K. Krukowskim, kierownikiem oświaty pozaszkolnej Kuratorium O. S. Pom. Wszyscy obywatele, którym leży na sercu sprawa obrony narodowej, a przede wszystkim młodzież przedpoborowa, nauczycielstwo i członkowie organizacyj, — skupią się w dniach tych przy głośnikach, aby wysłuchać ważkiego głosu tych, którzy kierują tą akcją, mającą tak doniosłe znaczenie w naszym życiu zbiorowym.

RYBY PRZED MIKROFONEM

Słuchacze będą mieli możność o godz. 15.10 dokładnego zapoznania się z poszczególnymi etapami hodowli ryb, a właściwie ich głównego przedstawiciela znanego nam dotychczas najlepiej z półmiska, a mianowicie karpia.

Uczestniczyć będziemy w ciągnięciu sieci, w sortowaniu ryb, w przenoszeniu ich do zimochowów. Przez mikrofon dowiedzą się słuchacze wiejscy o ich żywieniu, o połowach w zimie pod lodem i wielu innych ciekawych rzeczach. Transmisję przeprowadzi inż. Zbigniew Sosnowski.

Niniejszem podaję do łaskawej wiadomości Obywatelom miasta Gdyni i okolicy,
że z dniem 13-tym listopada 1937 r. otwarłam

skład galanterii i towarów krótkich

przy ul. Śląskiej 42 obok piekarni p. Szuty.

Fachowa i rzetelna obsługa.
CENY NISKIE.
Zwiedzenie składu bez obowiązku kupna.

Proszę o łaskawe poparcie **R. Dąbrowska.** 7857

TORUŃ

Nafta

silnopłomienna 1 litr. tylko 37 gr. **Kurtownia Kapczyński**, Toruń, Szeroka 35. 7718C

Złoto stare i używane przedmioty ze złota kupuje **Cz. Lipczyński** Toruń, Król. Jadwigi 18, telef. 25-10. 7246C

Skóry surowe

włosie i wosk, kupuje stale po cenach najwyższych **Z. Balcerowicz** Toruń, Żeglarska 21. 7331C

Persil

oryg. paczka tylko 67 gr. **Hurtownia Kapczyński**, Toruń, Szeroka 35. 7716C

Nitroceluloidowe

lakiery natryskowe i olejne we wszystkich kolorach, fabrykatach i ilościach lakiernikom poleca: HURTOWNIA DROGERYJNA **T. Rzymkowski**, Toruń, ul. Szeroka 43, telef. 1923. 7603C

Chorzy

mamy skuteczne zioła lecznicze. **Hurtownia Kapczyński**, Toruń, Szeroka 35. 7717C

Potrzebny przystojny **przedstawiciel** na dobrze zaprowadzony artykuł. Oferty proszę kierować: W. Kojma, Kamienica 357, koło Bielska. 7877C

Szkoła Tańców

Werny wyucza szybko tańczyć. Kurs rozpoczynam 15 listopada. Toruń, Stary Rynek 16. 7842

II. Ogłoszenie.

Zarząd S. A. „Kolej Lokalna Chełmża—Mełno"

zawiadamia, że **zwyczajne Walne Zgromadzenie akcjonariuszów** odbędzie się w Grudziądzu, **dnia 29 listopada 1937 r. o godz. 20,15** w Magistracie miasta Grudziądza, z następującym porządkiem obrad:

1. Wybór przewodniczącego. 2. Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1936 r, oraz sprawozdania Rady Nadzorczej o zamknięciu rachunków za wyżej wymieniony okres czasu. 3. Uchwała co do kwitowania Zarządu i Rady Nadzorczej z wykonania przez nich obowiązków. 4. Uchwała co do pokrycia niedoboru. 7875

REUMATYZM STAWOWY

mięśniowy, jest to cierpienie rozwijające się na podłożu kwaśnym i przejawia się przez bóle w kościach, stawach, obrzmienie części chorych, trudność w chodzeniu i poruszaniu się. Mięśnie dotknięte reumatyzmem stają się bolesne. Ból lędźwiowy (lumbago), kręcz (szyja skośna) są to postacie reumatyzmu mięśniowego. Bardzo często wytwarza się obrzmiałość stopy, napięstka lub kolan. Zmiany pór roku, wilgotne mieszkania potęgują reumatyzm, który rozwija się postępowo, o ile się go nie zwalcza. Przez rozpuszczenie kwasu moczowego we krwioobiegu, Urodonal wywołuje obfite wydzielanie moczu, spółdziałając z ustrojem w jego walce z reumatyzmem. W tych wypadkach

URODONAL
CHATELAIN'A (PARYŻ)
jest środkiem przeciwreumatycznym stosowanym i zalecanym przez lekarzy

FOGYL
CHATELAIN'A (PARYŻ).
Pastylki stosuje się przy schorzeniach gardła i dróg oddechowych.
7047

Km. 1444/37.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek 19. XI. o godz. 12-ej sprzedawać będę w drodze przetargu przymusowego za gotówkę najwięcej dającemu we Wiewiórkach powiat Chełmno: rabę tuczną, 11 prosiąt, stóg słomy, oszacowane łącznie na 720,— zł.

(—) Maćkowiak, Komornik.

● FUTRO ●

Teraz jest najdogodniejszy czas na reperacje, przeróbki i inne roboty futrzane wszelkiego rodzaju. — Wielki wybór w prawdziwych i farbowanych lisach po najniższych cenach letnich.

Magazyn Futer CYBULKA
Gdańsk, Grosse Wollwebergasse 15, I. p.
telefon 26701. 7060

Sąd Grodzki w Bydgoszczy

IV. E. 744/34

W sprawie upadłościowej nad majątkiem firmy J. Świetlik w Bydgoszczy:

1) Postępowanie umarza się z powodu braku masy na pokrycie kosztów dalszego postępowania (§ 204 ust. upadł.).

2) Zarządcy podano do wiadomości, by załatwił ewentualne roszczenia masy odnośnie kosztów postępowania upadłościowego.

Bydgoszcz, dnia 22 października 1936 r. (7883

Sąd Grodzki.

Zlecenie Nr. 1351/VIII.

Ogłaszamy

PRZETARG NA BUDOWĘ SUSZARNI I OPARKANIENIA PLANTACJI.

Oferty należy składać do dnia 19. XI. 1937 r. godziny 10 w Ratuszu — pokój 303, gdzie można oglądać plan budowy.

Spółdzielnia Roślin Leczniczych „Nasze Zioła" w Grudziądzu.

Zlecenie Nr. 1154/IX. (7880

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu

ogłasza

PRZETARG NIEOGRANICZONY na dostawę części do rozjazdów.

Termin składania ofert upływa dnia 3. XII. 37 r. o godzinie 10-tej.

Oferentów obowiązują przepisy ustalone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 29. I. 1937 r. o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa Dz. Urz. M. K. Nr. 13/37 poz. 92.

Bliższych informacyj udziela oraz wydaje i wysyła kwestionariusze i specyfikacje Wydział Zasobów w Toruniu, pokój nr. 434.

Za Naczelnika Służby Zasobów
(—) R. Cetnerowski.
Kierownik Działu.

Sygnatura: 796/37. (7873

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI NIERUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Chełmnie rew. II Alojzy Bartosiński, mający kancelarię w Chełmnie Rynek Nr. 3. na podstawie art. 676 i 679 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 5 stycznia 1938 r. o godz. 10 w Sądzie Grodzkim w Chełmnie sala 13, odbędzie się sprzedaż w drodze publicznego przetargu należącej do dłużnika Stanisława Stawskiego nieruchomości: Błoto karta 48, przeznaczona na prowadzenie gospodarstwa rolnego obszaru 11.03.31 ha wraz z zabudowaniem. Nieruchomość ma urządzoną hipotekę w Sądzie Grodzkim w Chełmnie, pod liczbą Błoto karta 48.

Nieruchomość oszacowana została na sumę zł. 8.000,—, cena zaś wywołania wynosi zł. 6.000,—.

Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości zł. 800,—.

Rękojmię należy złożyć w gotowiźnie albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładkowych instytucyj, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich. Papiery wartościowe przyjęte będą w wartości trzech czwartych części ceny giełdowej.

Przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowym publicznym obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne.

Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przysądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji i że uzyskały postanowienie właściwego sądu, nakazujące zawieszenie egzekucji.

W ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dni powszednie od godziny 8-ej do 18-ej, akta zaś postępowania egzekucyjnego można przeglądać w Sądzie Grodzkim w Chełmnie, ul. Toruńska Nr. 3, sala Nr. 14.

Przystępujący do przetargu winien przedłożyć zezwolenie właściwej władzy na nabycie tej nieruchomości.

Chełmno, dnia 4 listopada 1937 r.

Komornik: (—) Bartosiński.

MEBLE

solidne

po cenach przystępnych tylko w firmie 2620 **GORECKI, Toruń** Żeglarska 27, telef. 1251

Chirurgiczne

opatrunki, opaski, irygatory solidne. **Hurtownia Kapczyński**, Toruń, Szeroka 35. 7715C

Winogrona

okazja, ½ kg. 1.00 zł, bardzo słodkie poleca **W. Łuniewicz** Toruń, Chełmińska 4. 7881C

Do odstąpienia

z powodu wyjazdu, w mieście powiatowym w Kongresówce, dobrze zaprowadzony sklep porcelany, szkła oraz materiałów elektrotechnicznych. Tamże do sprzedania fabryka wód gazowych wraz z przedstawicielstwem piwa. Oferty kierować pod „Okazja" PAT Grudziądz. 7874Gr

Poszukujemy rutynowanej **stenotypistki** polsko-niemieckiej. Reflektujemy na siłę wykwalifikowaną ze znajomością stenografii. Posada do objęcia natychmiast. 7877C

Toruński Młyn Parowy Leopold Rychter w Toruniu.

ECHO

radioodbiorniki najnowsz. typów. **E. SIWIEC**, Toruń, Żeglarska 31. 7383C

GDYNIA

„HERMES" *przepisowe* **SKRZYNKI LISTOWE** dla W. P. **Właścicieli Domów** poleca przedstawiciel **W. Morozewicz, Gdynia** Św. Jańska 37 tel. 33-15. 5180

Warsztat ślusarski

Maksymilian Krysiński Gdynia ul. Eug. Kwiatkowskiego 29 wykonuje: konstrukcje żelazne oraz wszelkie prace wchodzące w zakres ślusarstwa. 7864M

Wspólnik

potrzebny do wykończenia rentownego 4 piętrowego domu w Gdyni. Wymagany kapitał 60.000 zł. Oferty do „Gazety Morskiej Ilustr.", Gdynia pod nr. 1079. 7786

Rzeźnicki

skład i warsztat z mieszkaniem do wynajęcia w Wejherowie. Oferty S. Sobczak, Wejherowo, Śmiechowska 1 7858Mk

Potrzebny

od zaraz cukiernik (karmelarz) z odpisami świadectw i podaniem wynagrodzenia. Fabryka Cukierków „Magna" Wejherowo, ul. 3-go Maja 6/8. 7882M

— Słyszałam, że król angielski posiada porcelany za 2 miliony złotych.

— Możliwe. w takim razie nie potrzebuje pomywaczek.

OGŁOSZENIA:

wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej	0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie	1.00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie	0.80 zł
w tekście na dalszych stronach	0.50 zł

Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25 proc. drożej.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25 proc. zniżki.
Komunikaty 50 gr za wiersz.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20 procent nadwyżki. W W. M. Gdańsku cennik ogłoszeniowy jest identyczny z cennikiem dla Polski, z tem jednak, że rachunki mogą być regulowane w guldenach gdańskich na podstawie notowań Giełdy Gdańskiej z dnia poprzedzającego dzień wpłaty.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOSI:

W ekspedycji miejscowych agencyj	2.00 zł
Z odnoszeniem do domu	2.20 zł
Przez pocztę z odnoszeniem do domu	2.40 zł
Pod opaską	4,50 zł
W Gdańsku przez pocztę . 2.32 gd; przez gońca	2.00 gd
W Gdańsku z odbieraniem w administracji wprost	1.75 gd
Zagranicą	4.00 zł

W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.

Redaktor odpowiedzialny:
WACŁAW WYTYK, Toruń, ul. Bydgoska 58.

UWAGI:

Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. Zastrzeżeń miejsca dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłacona przewidziana w cenniku 20 proc. nadwyżka. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione reklamacje będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dni 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.
Czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.

Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska: Wilhelm Grimsmann, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: Józef Kretowicz Bydgoszcz, ul. Dworcowa 25 I. piętro. redaktor odpowiedz. na Gdynię: Wiktor Mielnikow, Gdynia, ul. Min. Kwiatkowskiego, gmach „Paged'u". — Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz: Franciszek Myśliński Grudziądz Plac 23 Stycznia 10, I. — Redaktor odpow. na Tczew: Alojzy Kuzio Tczew, Kościuszki nr. 1.
Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Gryf" z odp. udziałami w Toruniu. Za ogłoszenia odpowiada Administracja.